LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
102-02 Liberty Avenue
Ozone Park 17, N. Y.
Telephone MIchigan 1-6887
PRICE 10c A COPY

No. 24 **** Ozone Park 17, N. Y. Antr., kovo (March) 22, 1960 ** METAI 49-ji

KRISLAI

— Rašo A. Bimba —

Kodėl ten jos nėra?
Prezidentas nutylėjo.
Jėga ir teisė.
Be vilties žmonės.
Rūstūs kaltinimai.

Ženevoje vyksta nusiginklavimo konferencija. Joje nesiranda Kinijos.

Gegužės viduryje Paryžiuje susirinks "viršūnų" konferencija. Visi ženklai rodo, kad ir joje didžiosios Kinijos nebus.

Kodėl? Tik todėl, kad to nenori mūsų Jungtinės Valstijos.

Ši keista ir visiškai kvaila politika turės būti pakeista. To milžiniško pažangaus krašto ignoravimas negalės būti amžinas.

—:—

Didžiausias absurdas ir tame, kad šiose konferencijose neturi jokios atstovybės ištisi du kontinentai — Azija ir Afrika.

Argi tas neparodo, kad baltasis žmogus dar nepripažįsta geltonojo ir juodojo žmogaus lygiu?

Mūsų pietinių valstijų baltojo šovinizmo piktadarystė įsigyvenusi ir tarptautiniuose santykiuose.

—:—

Labai puiku, kad prezidentas Eisenhoweris pripažino pietinių valstijų juodiesiems žmonėms teisę taikiu būdu **reikalauti savo teisių. Bet labai bloga,** kad jis nė žodeliu nepasmerkė tų, kurie jiems tas teises užgina, prie jų neprisileidžia.

Toks nutylėjimas, padarytas, matyt, pilnai apgalvojus, nedaro garbės nei prezidentui, nei Amerikai.

—:—

Visi matote, kad negrų protestai yra taikūs. Visose savo demonstracijose jie iki šiol nėra prieš nieką rankos pakėlę.

Bet kaip dar ilgai jiems toji jų kantrybė tarnaus?

Štai žinia (kovo 15 d.) iš Orangeburg, S. C. Ten prieš ramius demonstrantus buvo panaudotos gazinės bombos. Ten suareštuota 350 negrų jaunuolių. O tą pačią dieną Atlanta, Ga., suimti 75 jaunuoliai.

Ir viskas, ką susirinkę žmonės darė, tai garsiai dainavo "God Bless America"!

Nesistebėsime, jei vieną gražią dieną šitie ramūs žmonės pritrūks kantrybės ir prieš brutališką jėgą griebsis jėgos.

—:—

Poetas Kazys Bradūnas buvęs pakilęs į žvaigždyną, bet ten nieko neberadęs. Paskui buvęs nutaręs pasižiūrėti į savo širdį, bet suradęs, kad "pagaliau ir širdies nebėra."

Bėgdamas iš Lietuvos šis poetas pametė ne tik žvaigždes, bet ir širdį.

—:—

Panašioje beviltėje murdosi ir Jonas Mekas. Tik jis kovoja ne su žvaigždynais ir savo širdimi, o su poezijos skaitytojais. Jis tiesiog sako, kad skaitytojas "yra juodašimtis, kurio vienintelė... tendencija yra nutempti kūrėją į savo paties lygmenį." Jis suradęs, kad jam ir bendrai žmogaus "simbolis yra ne aras, ne gulbė, bet sunkus naminis paukštis, sakykim, antis, viščia ar kalakutas." Todėl Jonas rašo "tik savo vizijai, savo paties intuicijai, tik slaptam vyrožiui, ir tik slaptai tiesai ištikmas būdamas" js tegalįs "tarnauti sau ir savo bendralaikiams ir savo dievams..."

Matote, kas atsitinka su rašytojais, kurie sutraukė ryšius su savo tauta. Jie skęsta beviltėje ir desperacijoje.

—:—

Praėjusio penktadienio "Laisvėje" tilpo ilga Jono Deksnio išpažintis. Ar skaitėte?

Išpažintis įdomi. Joje iškelti patys sunkiausi kaltinimai prieš vlikinius raketierius — Krupavičių, Sidzikauską, Kairį (Kamінską) Trimaką ir kitus.

Iš Deksnio straipsnio sužinome, kad Clevelando "Dirvos" redaktorius Balys Gaidžiūnas buvęs stambus VLIKo darbuotojas ir kartu su Ad. Damušiu atsižymėjęs darbeliais, kuriais tik pasipiktinti tegali kiekvienas padorus žmogus.

Kaip yra su nedarbo reikalais mūsų šalyj

Washingtonas. — Darbo departmento sekretoriaus pagalbininkas S. L. Wolfbein sako, kad bedarbių skaitlinė sumažėjo 200,000. Jis tvirtina, kad dabar mūsų šalyje yra 64,500,000 dirbančiųjų, tai yra, jų kiekis padidėjo 1,800,000 per metus.

Tarp kitko Wolfbein sako: "Ateinančią vasarą mūsų šalies ekonominė padėtis žymiai pagerės, o ypatingai darbo srityje".

Jis sako, kad dabartiniu laiku nedirbančių yra 3,-931,000. Bet visai neseniai AFL-CIO vadai sakė, kad nedirbančių yra per 5,000,-000. Matomai, Wolfbein kalba tik apie tuos nedirbančius, kurie gauna nedarbo apdraudą.

Kai kurie korespondentai nurodo, kad S. L. Wolfbeino pareiškimas yra atsargus. Mat, prieš metus laiko Darbo departamento sekretorius James P. Mitchell užtikrino, kad iki rudens nedirbančiųjų kiekis žymiai sumažės, o jeigu to nebus, tai jis "suvalgys savo kepurę". Bedarbių kiekis nesumažėjo, o dar padidėjo, tai tada Mr. Mitchell ir suvalgė "kepurę", padarytą iš pyragaičių.

Pietinių valstijų negrų kova ir jų persekiojimai

Savannah, Ga. — Po to, kai čionai pasibaigė Šv. Patriko paradai, tai baltieji dideliais būriais lakstė negrų apgyventomis gatvėmis ir grąsino. Negrų jaunimas pradėjo rinktis į grupes. Tada miesto policija pašaukė valstijos policiją ir abiejų grupes išsklaidė.

Little Rock, Ark., mieste teisėjas Q. Glower nuteisė penkis negrų jaunuolius pasimokėti po $250 baudos ir po 30 dienų į kalėjima už "sitdown" valgykloje. Negrų advokatas kreipiasi į aukštesnį teismą, o sekančią dieną šimtai negrų pikietavo F. W. Woolworth krautuves.

St. Augustine, Floridoje, baltųjų gauja buvo užpuolusi negrus studentus, kurie pirmiau surengė sėdėjimą ir laukimą krautuvėse.

Darbo unijos, palaikydamos negrų kovą, buvo suruošę pikietavimus šiaurinėse valstijose prie F. W. Woolworth krautuvių Bennington, Vt., Las vegas, Nev., Northampton, Mass., Poughkeepsie, N. Y., ir daugelyje kitų miestų.

Kokie planai pasiūlyti dėl nusiginklavimo Genevoje?

Geneva. — Rytų ir Vakarų valstybių delegatai jau pateikė planus nusiginklavimui. Trumpoje sutraukoje jie yra sekami:

Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių šalių delegatai siūlo, kad per ketveris metus įvykinti pilną nusiginklavimą. Per pirmuosius metus turi būti visos ginkluotos jėgos sumažintos per pusę. Per sekamus metus ir pusę arba dvejis — turi būti paleistos visos užpuolimo jėgos, svetimų valstybių armijos atšauktos iš kitų šalių ir panaikintos svetur karinės bazės. Ketvirtaisiais metais turi būti panaikintos visos atominės jėgos, cheminiai pasiruošimai ir masinio naikinimo ginklai.

Vakarai su Jungtinėmis Valstijomis priešakyje nesako, per kokį metų kiekį turi būti atsiektas nusiginklavimas. Jie siūlo, kad pirmiausiai reikalinga ištyrinėti, kokias karo jėgas ir sandėlius reikia sumažinti. Po to, antrajame laikotarpyje, — sulaikyti atominių ginklų gaminimą, uždrausti atominius ginklus vartoti erdvių raketose ir sumažinti atominių ginklų kiekį sandėliuose.

Kaip matome, yra pamatinių skirtumų. Rytai siūlo per ketveris metus nusiginkluoti, o Vakarai tik studijuoti, o kaip tas ilgai truks, tai nepasako.

Skirtumai yra ir pasiūlyme nusiginklavimo pravedimui. Rytai siūlo, kad vykdant nusiginklavimą, Jungtinių Tautų komisija privalo prižiūrėti, ar jis pravedamas gyvenimam. Vakarai reikalauja kontrolės komisijos veikimo dar tada, kada eis to nusiginklavimo studijavimas.

Rytai sako, kad svetimos armijos turi būti ištrauktos iš kitų šalių ir ten panaikintos karo bazės antrais ar trečiais nusiginklavimo metais. Vakarai nieko nesako apie bazes kitose šalyse, tik sako: kada bus prieita prie galutinio nusiginklavimo, tai tada bus paleistos karinės sąjungos.

Rytai sako, kad po ketverių metų turi būti panaikintos visos karo jėgos, o tik tiek ginkluotų jėgų palikta, kiek reikalinga vidaus tvarkai. Vakarai siūlo, kad nebūtų visos ginkluotos jėgos panaikintos, kad jų būtų palikta, kurias, reikalui esant. galima bus vartoti pasiremiant Jungtinių Tautų čarteriu.

Rytai siūlo pirmaisiais nusiginklavimo metais sumažinti Tarybų Sąjungos, Jungtinių Valstijų ir Kinijos ginkluotas jėgas iki 1,700,000 vyrų, o Anglijos ir Francūzijos iki 650,000.

Vakarai siūlo pirmajame nusiginklavimo periode Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos ginkluotas jėgas sumažinti iki 2,500,000 vyrų, antrame iki 2,100,000. Kas dėl Anglijos, Francūzijos ir Kinijos, tai nieko nesiūlo.

Lėktuvo nelaimėje žuvo virš 60 žmonių

Tell City, Ind. — Ore susprogo Northwest Airlines kompanijos didelis lėktuvas "Electra - 710". Po antro sprogimo jo liemuo nukrito į Ohio upę. Lėktuvo nelaimėje žuvo 63 žmonės.

Pradžioje buvo manyta, kad keleivinis lėktuvas susidūrė su kariniu lėktuvu. Bet vėliau paaiškėjo, kad to nebuvo. Dabar eina tyrinėjimas. Valdiškos įstaigos prileidžia, jog galėjo būti piniginiais sumetimais sabotažas.

Nelaimėje žuvo ištisos žmonių šeimos. Lėktuvas skrido iš Chicagos į Miami, Floridą, su atostogautojais.

Sprogimas buvo labai didelės jėgos. Du motorai rasti apie penkios mylios nuo tos vietos, kur nukrito lėktuvo lėmuo.

Tai jau devintoji baisi lėktuvų nelaimė 1960 metais, įskaitant ir tą, kuri įvyko Brazilijoje besilankant prezidentui. Daugiausiai nelaimių įvyko skraidymuose tarpe Floridos ir kitų valstijų.

Panama. — Panamos kanalo srityje JAV laiko didelius karo pratimus. Dalyvauja laivynas, orlaivynas, marinrinkai ir armijos daliniai.

T. Sąjung. komunistų partija turi virš 8 milijonų narių

Maskva. — TSRS Komunistų partijos žurnalas "Partijnaja Žizn" No. 5 rašo, kad 1960 m. sausio 1 dieną partijoje buvo 8,017,-000 pilno stovio narių ir 691,000 kandidatų, tai yra, bendrai 8,708,000 komunistų. Iš 25 šalies gyventojų yra vienas partijos narys.

Su kiekvieneriais metais vis daugiau TSRS žmonių stoja į partijos eiles. 1955 metais buvo priimta 224,000 naujų narių, 1956 — 283,-000, 1957 —353,000, 1958—396,000 ir 1959 metais — 488,000.

Į Komunistų partiją daugiausia kandidatų ateina per Jaunųjų komunistų sąjungą, kuri turi apie 20 milijonų narių. Nauji kandidatai per metus laiko lavinasi, susipažįsta su partijos siekiais ir po to — tinkami priimami į pilnųjų narių eiles, o netinkami atleidžiami iš kandidatų.

Dabartiniu laiku TSRS Komunistų partija turi tris kartus ir pusę tiek narių, kaip ji turėjo 1939 metais.

Demokratai jau vėl taikosi prie unijų

Washingtonas. — Čionai įvyko namų statybos unijos konferencija, kurioje dalyvavo apie 3,000 delegatų. Į konferenciją atsilankė Demokratų partijos senatoriai Humphrey, Symington ir Wayne Morse.

Visi jie pasisakė, kad mielai sutiks kandidatuoti po "darbininkiškų senatorių" obalsiais.

Londona. — Zoologijos darže strutis ("ostrich") nurijo spyną. Pradžioje nebėdė, bet vėliau apetitas atsirado.

Prie ko veda požemyj atomų sprogimai?

Washingtonas. — The Atomic Energy Commission paskelbė, kad 1961 metais, New Mexico valstijoje, požemyje bus išsprogdinta atominė bomba, kurios jėga bus lygi 10,000 tonų dinamito. Sakoma, kad sprogdinimas bus įvykintas sumetimais atominės jėgos naudojimo civiliniams reikalams.

Bet jeigu iki to laiko nebus tarptautinės kontrolės, tai toks bandymas paakstins ir kitas šalis prie to paties. Ir kas tada atskirs, kur sprogdininmai atliekami dėl civilinių naudojimo? Tarybų Sąjungos spaudoje jau kelis kartus buvo rašyta, kad mūsų šalyje yra karo šalininkų, kurie siekia panaujinti atominių bombų sprogdinimus.

INDONEZIJA IR JOS IŠVYKSTANTI KINAI

Pekinas. — Maršalas Chen Yiė Kinijos užsienio ministras, atsikreipė į Indoneziją, kad ji pagelbėtų kinams, vykstantiems į Kiniją. Indonezijoje gyveno apie 2,500,000 kinų. Dabar jie masiniai grįžta į Kiniją. 1960 metais jau apie 8,000 parvyo.

Iš nusiginklavimo konferencijos

Geneva. — Vakarų delegatai, o ypatingai JAV delegatas Eaton, nori tuojau svarstyti raketų kontroliavimą ir inspekcijos reikalus. Jie kelia klausimą ir dėl informavimo apie jų šaudymus.

Tarybų Sąjungos delegatai laikosi nuomonės, kad dar per anksti kalbėti apie bent kokią inspekciją, kuomet nėra nusiginklavimo reikale susitarimo.

Apžvalgininkai supranta, kad Tarybų Sąjunga yra galinga raketų srityje ir savo ginkluotąsias jėgas jomis aprūpino.

STREIKUOJA 15,000 LAIVŲ STATĖJŲ

New Yorkas. — Rytų prieplaukose vis streikuoja 15,000 laivų statėjų prieš Bethleham Steel Co. W. A. Maggiolo valdžios yra paskirtas taikintoju, bet jis sakė, kad dar streiko pabaigos nesimato.

Washingtonas. — Apie pusšimtis JAV militarinių studentų vyko į Tarybų Sąjungą.

Tarybų Sąjunga už visų tautų teises

Geneva. — Tarptautinėje konferencijoje jūrų reikalais pirmininku ir vėl išrinktas Thailando princas Wan Waithayakon. Jis ir 1958 m. pirmininkovo per devynias savaites.

Princas sakė, kad jei delegatai neprieis prie susitarimo, tai "nepasitarnaus nei sau, nei bendriems žmonijos reikalams".

Tarybų Sąjunga užprotestavo prieš Jungtinių Tautų šaukėjus, kurie į šią konferenciją nepakvietė Kinijos, Rytų Vokietijos, Šiaurinės Korėjos ir Šiaurinio Vietnamo.

Washingtonas. — Jungtinė Arabų Respublika protestavo prieš JAV valdžią, kad leido Ben-Gurionui kurstyti prieš arabus.

Briuselis. — Belgijos kolonijoje Kongo, Afrikoje, areštavo 500 negrų.

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris siūlo, kad Kongresas leistų didesnę kvotą emigrantų iš pietinės Europos.

TSRS pareiškė JAV savo susirūpinimą

Geneva. — Konferencijoje dėl uždraudimo atominių ginklų Tarybų Sąjungos delegatas Carapkinas pareiškė Jungtinėms Valstijoms susirūpinimą. Reikalas yra dėl JAV Atominės Komisijos pranešimo, kad 1961 metais New Mexico valstijoje, bus požemyje atlikta atominių bombų išsprogdinimai.

Carapkinas sakė, nors Anglija, Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga yra sutikę, kad galima daryti atominės jėgos bandymus civilinių naudai, bet dar nėra pilnai susitarta ir nėra atitinkamų kontrolės organu.

Už JAV atsakė jų delegatas J. J. Wodsworth, kad į atominių bandymų vietą bus pakviesti Jungtinių Tautų apžvalgininkai.

PUERTO RICO PRIEŠ EISENHOWERĮ

San Juan. — Puerto Rico Senatas priėmė rezoliuciją, kurioje pareiškė protestą prieš Eisenhowerio kišimąsi į šalies vidaus reikalus. Mat, kada ten lankėsi Eisenhowis, tai jis pasisakė už Luis A. Ferre kandidatūrą į gubernatorius.

Ekstra

Maskva. — Kovo 23 d. Chruščiovas vyksta į Paryžių. Jis ten bus iki balandžio 3 d.

Bogota. —Kolumbija. — Susimušė keleivinis lėktuvas "DC-4" ir žuvo 25 žmonės.

New Yorkas. — Iš International orlaukio išskrido į TSRS jos keturi jūreiviai, kuriuos amerikiečiai išgelbėjo Ramaijame vandenyne.

Havana. — Sugrįžo JAV ambasadorius P. W. Bonsal.

New Yorkas. — Bangų numestas nuo noikintuvo "Beale" jūrininkas, kuris prigėrė, buvo Petras Husselkus iš Pasadena, Calf.

Maskva. — TSRS išdavė leidimą Annai Prunskis, 72-jų metų amžiaus, vykti iš Lietuvos į JAV. Ji važiuoja pas savo sūnų kunigą į Chicagą.

Washingtonas. — Iš Kubos ambasados pabėgo karo laivyno atašė M. G. Goizueta, nes jam Castro valdža yra "komunistinė".

Paryžius. — Mirė Anglijos ambasadorius G. P. Young.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co. ...	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Ar teroras išgelbės Frondizį?

ARGENTINOJE IR VĖL paskelbta "nepaprasta padėtis", vadinasi, panaši į karo stovį. Bet ši "padėtis" yra išimtinai nukreipta prieš Argentinos piliečius, prieš tuos, kurie protestuoja prieš dabartinį režimą, palaikantį šalyje baisų skurdą.

Pranešimai iš Buenos Aires sako, kad jau yra įkalinta šimtai, jei ne tūkstančiai, asmenų: peronistų, komunistų, kairiųjų socialistų veikėjų.

Paskelbta, jog kiekvienas asmuo, atliekąs sabotažą, terorą bei akstinąs kitus sukilti, bus baudžiamas mirties bausme!

Pastaruoju metu Argentinoje, ypatingai jos sostinėje, teroristai smarkiai "darbavosi". Bėgyje devynių mėnesių bombomis buvo užmušta apie 26 asmenys.

Šalies militaristai vadovai reikalavo, ir prezidentas Arturo Frondizi su tuo sutiko, kad tuojau būtų paskelbtas šalyje "nepaprastas stovis", karo stovis. Vadinasi, militaristai ir vėl atsistoja šalies priešakyje.

Valdžia uždarė Justicialistų partiją, kurioje, sakoma, buvo daug peronistų. Argentinos Komunistų partija jau seniai buvo paskelbta nelegale.

Manoma, kad neužilgo bus paskelbtas dokų darbininkų—laivakrovių ir kitų—visuotinas streikas. Frigorifikų (mėsos pramonės) darbininkai taipgi galvoja apie skelbimą streiko. Taigi, jei ko, Argentinoje gali būti paskelbtas visuotinas streikas.

Valdžia kaltina komunistus ir justicialistus, būk jie teroru užsiima. Bet komunistai teroro niekad ir niekad nevartoja, tai nėra jokios abejonės, kad jie ir čia tuo neužsiima.

Nežiūrint visų valdančiosios klasės priemonių, liaudies judėjimas eis savo keliu. Prezidentas A. Frondizi, kuris kadaise skelbė eisiąs su liaudimi, nuo jos atsisuko: jis eina su liaudies priešais. Padėtis Argentinoje blogėja ir blogėja: infliacija vis auga, pragyvenimas darbo žmonėms sunkėja, reakcija siautėja. Na, tai ir gali privesti šalį prie naujos diktatūros.

Argentiniečiai turėtų imti pavyzdį iš mažytės Kubos, nes tik tokiu keliu einant tebūtų galima šalį išgelbėti iš nelaimės, į kurią įtraukė valdantieji sluoksniai su imperialistų talka.

Genevoje

NUSIGINKLAVIMO klausimas ir vėl stovi tarptautinės konferencijos darbų agendoje. Pasitarimai ir vėl prasidėjo Genevoje ir jie ten tebevyksta.

Įdomu tai, kad ši konferencija skiriasi nuo pirmiau buvusiųjų. Ji skiriasi tuo, kad joje dalyvauja dešimt valstybių: JAV, Britanija, Francūzija, Kanada ir Italija, reprezentuojančios Vakarus, o TSRS, Lenkija, Rumunija, Čekoslovakija ir Bulgarija—reprezentuoja Rytus, socialistinių valstybių bloką.

Ką ši konferencija nutars, nieks tikrai nežino. O jei ji ir nieko konkretaus nenutartų, tai visvien labai svarbu, kad tokia konferencija vyksta. Jeigu ji ir neprieis konkrečių išvadų, tai gal nors padės būsimąjai viršūnių konferencijai dalykus spręsti.

Begėdiškas skandalas

MŪSŲ LAIKRAŠTIS per mažas, kad galėtume aprašyti tą skandališką komediją, kokią vaidina JAV Kongreso nariai, "spręsdami" civilinių teisių klausimus Amerikoje.

Senate reakcininkai fillibusterininkai ir nefillibusterininkai lošia tą patį geimį: vieni neva nori užtikrinti negrams pilnas pilietines teises, kiti atvirai sako, kad jie nori negrus laikyti beteisiais, bet vieni ir kiti susigieda kuo gražiausiai. Ir dabar atrado, kad iš to billaus, dėlei kurio tiek daug žodžių pasakyta, maža kas išeis.

Tolydžio pietinių valstijų negrai, daugiausiai studentai, tebekovoja už negrų teises. Šimtais juos areštuoja, teisia ir baudžia, tačiau visa tai tik dar labiau uždega naujus žmones noru įsitraukti į tą kovą.

TSRS komjaunuolių ryžtas

DIENRAŠTIS "KRASNAJA ZVEZDA" (iš š. m. vasario 13 d.) rašo, kad Tarybų Sąjungos Komunistinio jaunimo centras nutarė antraisiais Septynmečio plano metais įvykdinti sekamą:

Komunistiniai jaunuoliai padidins savo kukurūzų ruožtą iki 15,000,000 hektarų (hektaras yra beveik 2 ir pusė akro), taipgi pakels derlių.

Per metus užauginti 20,000,000 kiaulių, 8,000,000 teliukų, 40,000,000 kralikų ir 600,000,000 paukščių pakelti šalies mėsos gamybai.

Pasiekimui to suorganizuos 150,000 jaunuolių grupių, aprūpintų mašinerija. Iš miestų bus pasiųsta į žemės ūkį dirbti 500,000 jaunų vaikinų ir merginų.

Reikia suprasti, kad šis jaunuolių planas yra tik pagalbinis,—pravedimui bendro šalies plano..

Kas ką rašo ir sako

IŠKILMINGAI ATŽYMĖTA MOTERŲ DIENA TARYBŲ SĄJUNGOJE

Tarybų Sąjungoje Tarptautinė Moterų diena šiemet buvo atžymėta gal būt iškilmingiau negu seniau kada nors. Šiemet, mat, sukako tai dienai 50 metų. Dėl to Kovo 8-osios proga tūkstančiai TSRS moterų buvo apdovanotos aukštais ordinais ir medaliais už pasižymėjimą darbe, moksle, mene.

Nemaža pasižymėjusių Lietuvos moterų pirmūnių buvo nuvykusios į Maskvą šventėms praleisti ir ordinams pasiimti.

Vilniaus "Tiesoj" (iš kovo 9 d.) skaitome:

Tarptautinę moters dieną didelė grupė mūsų respublikos pramonės ir žemės ūkio pirmūnių sutiko Maskvoje. Vadovaujamos Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotojos L. Diržinskaitės, jos susipažino su Tarybų Šalies sostine, lankėsi panoraminiame kinoteatre, surengė ekskursiją į sparčiai kylantį Maskvos pietvakarių gyvenamąjį rajoną, apžiūrėjo vidurinės mokyklos Nr. 26 gamybines dirbtuves. Konditerijos fabrike "Krasnyj Oktiabrj" Tarybų Lietuvos moterys kalbėjosi su šios didžiulės įmonės darbininkėmis, cechų viršininkais, fabriko direktore A. Grinenko. Darbo pirmūnėms buvo įteikti aukšti vyriausybiniai apdovanojimai, o Kremliuje jų garbei surengtas didžiulis priėmimas.

Vilniuje, Kaune ir kituose Lietuvos miestuose ir miesteliuose toji diena taipgi buvo gražiai paminėta, moteris pagerbta. Paminėjo tą dieną ir Lietuvos dailininkai. Skaitome "Tiesoje":

Tarptautinę moters dieną respublikos dailininkai sutiko su savo kūrybine paroda, kuri atidaryta Vilniaus Valstybiniame dailės muziejuje.

Parodoje eksponuojama 77 dailininkų ir dailinininkių apie 200 tapybos, skulptūros bei grafikos darbų, vaizduojančių mūsų tarybinę moterį, jos buitį, darbą. Pažymėtini M. Cvirkienės, J. Naginskaitės, G. Petrovos peizažai, P. Stausko sukurtas mokytojos Morkūnienės, A. Gudaičio—kolūkietės Laučienės portretai.

Savo darbus eksponuoja skulptoriai: E. Radauskaitė—"Mironaitės portretas" N. Gaigalaitė — "Porukaitės portretas," J. Mikėnas — 'Kolūkietė' ir "Jauna pianistė," V. Užpalis — "Klasėje." Įdomūs L. Barisaitės, O. Kirnaitės, B. Valantinaitės, V. Pazukaitės, G. Rozinienės, I. Žemaitytės ir kitų grafikos darbai.

Kovo 8 d. Vilniaus "Tiesoje" randame įdomų 70 metų amžiaus Vaclovos Jurgaitienės rašinį. Vaclova Jurgaitienė — mosėdiškė. Ji dar vis tebedirba "Mosėdžio" kolūkio partinės organizacijos sekretore. Ir štai ką ji pasakoja:

Gyvenimas, kurį pragyvenau, buvo sunkus ir sudėtingas, bet, patikėkite, dar nepasenau.

Audringais 1918 metais surišau likimą su kovotojais už naują gyvenimą. Pogrindinis darbas, kova, kalėjimai — toks buvo pirmas mano gyvenimo etapas. Jis užgrūdino, sustiprino. Ir jei dabar dar nepasitraukiu iš darbo, tai esu dėkinga žuvusiems ir gyviems ano meto draugams, ištikimiems idėjai komunistams, nes jie taip gyventi mane išmokė.

Vaikai gerai gyvena. Jie dažnai kviečia: mama, važiuok pas mus. Bet aš nenoriu.

Mosėdyje gimiau. Mosėdyje užaugau. Čia man pažįstamas kiekvienas žmogus, kiekviena moteris - draugė, nes moterų panašūs likimai.

Žiūriu ir džiaugiuos, kaip keičiasi kaimas, kaip auga žmogus. Augustienė, Šoblinskienė... Visą jaunystę pardavė buožėms ir dvarininkams, o grašio nesusitaupė. Dabar gi naujuose namuose gyvena, elektra šviečia, vaikai mokosi. Daugiau jos, negu vyrai, uždirba. Pranė Šakinienė pernai net 944 darbadienius išdirbo!

Gražu visa tai, bet negaliu nematyti ir kitos pusės. Žiūrėk, viena kita dar į bažnytėlę skuba, trečia prietarų pilna. Per daug moteris buvo įpratusi vergauti, sunku jai iš karto išsiveržti iš to tinklo.

Tai ar galėjau palikti mosėdiškes, kol dar turiu jėgų?

Viskas čia mane jaudina — kaip kolūkis žingsnis po žingsnio kopia, kaip vaikai mokosi, kaip dirba moterys.

Kartą einu pro mokyklą. Žiūriu, mažieji lošia kapeikomis. Užsuku pas direktorių ir papasakoju tai. Sakau, negerai, kad šitokie dalykai mokykloje dedasi.

Augučiui nepatiko.

—Ne į savo reikalus, Jurgaitiene, kišies, — išdrožė jis man.

Kartąis šitaip prikiša ir kolūkio pirmininkas.

— Ne, — galvoju, — į savo. Komunistui viskas rūpi, ir jis turi ne tik matyti, bet ir pasakyti, padaryti, padėti ištaisyti, jeigu kas iš tikrųjų negerai.

...Kai lyginu tuos du etapus — ikitarybinės ir tarybinės santvarkos metus — matau daugiau, gal būt, negu jaunoji karta. Jauniesiems, kuriems neteko darbo ieškoti nuo durų prie durų, kurie nebučiavo fabrikantams rankų, sunku praeitį įsivaizduoti, nes jie negali taip, akivaizdžiai palyginti. Iš tikrųjų daug padarė darbo žmonės, paėmę valdžią į savo rankas. Tartum ir matau, kaip kiekvieną dieną artėja mūsų didysis tikslas, kaip auga komunizmo mūras.

Ne, nesigailiu, kad kišuos į visus reikalus. Reikia padėti žmogaui augti, statyti. Kiekvieno komunisto tokia pareiga. Gyvenimas beldžias į duris.

Laiškas iš Lietuvos

Geo. Danis, Miamėj, Floridoj, gavo laiškų nuo savo giminaičio B. Danaičio nuo Raseinių. Viename iš jų rašoma:

"Pas mus šiomis dienomis paleidžiamos ginkluotos pajėgos grįžta į namus. Jau daug karių sugrįžo į mūsų gimtąjį kolūkį. Jie čia dirbs taikų, kūrybinį darbą, nes ginklai gėrbuvio nesudaro..."

Kitame laiške sako:

"Karas — baisiausias padaras. Gerbiamas dėduk, jums gerai žinomas Raseinių miestas. Kaip jis nukentėjo nuo karo. Man teko pirmomis dienomis ten būti. Jaučiausi kaip lavonų pasaulyje. Neliko trobesių, nei medžių, nei kelmų. Buvo didžiausios duobės, ravai pilni lavonų, žmonių kaukolių. Oras dvokė puvėsiais. Raseiniai buvo sulyginti su žeme... Kur nekur matėsi vokiški skarmalai... Raseiniai ėjo kelis kartus iš rankų į rankas... Dabar Raseiniai atstatyti, gražus miestas, daug aukštų namų, su gražiomis ligoninėmis; puikūs gimnazijos rūmai, daug parduotuvių, gatvės asfaltuotos, kursuoja troleibusai, ir kitokios susisiekimo priemonės. Kas dvi valandos eina keleivinė mašina Šimkaičiai - Raseiniai..."

Daugiau įvairių parengimų Laisvės naudai.

Kur šmeižtai ir kur tikroji gėda

(Laiškas iš Tar. Lietuvos)

Nėra tokios priekabės, kuria reakcininkai nepasinaudotų apšmeižti, apjuodinti tarybinės santvarkos reiškinius ir dabartinį gyvenimą Tarybų Lietuvoj. Jau kelis kartus pastebiu užsienių reakcinėje spaudoje daromus priekaištus, esą, kodėl Lietuvoje leidžiamose knygose gale rusų kalba pažymimas knygos pavadinimas, autorius ir kokia kalba knyga atspausdinta. Girdi, tai esanti kažkokia "Maskvos cenzūra" ar kažkas panašaus. Kai kas prideda, kad tai "gėda," "paženiminas" ir t. t.

Tuo tarpu čia grynai šmeižikiškas aiškinimas. Knygos Lietuvoje spausdinamos be jokios "Maskvos cenzūros" arba kontrolės. O įrašas visoje Tarybų Sąjungoje suprantama kalba yra grynai bibliografinio tikslingumo praktiškas reikalas.

Reikia atsiminti, kad tokioje daugiatautėje valstybėje, kokia yra Tarybų Sąjunga, gyvena daugiau kaip 100 didelių ir mažų tautų ir tautelių. O knygos leidžiamos ne tiktai tų tautų kalbomis, bet kartais ir atskiromis tarmėmis. Tų tautų rašytojai išleidžia kasmet po 5-6 tūkstančius knygų. O tiktai nuo 1918 ligi 1954 m. buvo išleista 1,675 užsienio autorių knygos. Ir tos knygos platinamos ne vienoje respublikoje ar srityje, bet visose.

Tarybų Sąjungoje yra dešimtys tūkstančių bibliotekų ir daugelyje jų yra knygų įvairiomis kalbomis. Centrinėse Sąjungos ir respublikų bibliotekose sutelkiami visų išeinančių knygų rinkimai įvairiomis kalbomis.

Todėl ir aišku, kad reikalingas kažoks visiems suprantamas pažymėjimas apie knygos autorių, jos pavadinimą ir kokia kalba ji išspausdinta. Negi galima reikalauti, kad žmonės, turį reikalo su bibliotekomis ir bibliografija, su knygų parodomis, o ir šiaip su knygų pardavimu ar siuntinėjimu, mokėtų dešimtis ar šimtus kalbų.

Man pačiam tenka matyti ir gauti knygas įvairiomis kalbomis, įvairiais šriftais. Jei ne tas įrašas rusų kalba, negalėčiau atskirti, ar tai gruzinų ar armėnų, kazachų ar uzbekų, estų ar karelų, kiniečių ar japonų, hindi ar urdu ar kitokia kalba.

Jei tie "kritikai," kurie stebisi rusiškų įrašu ir tuoj randa progą šmeižti, gautų kokią nors knygą minėtomis ar kitokiomis kalbomis, ilgai turėtų ieškoti kol kas išaiškintų. O dėka šio įrašo, mes labai lengvai išaiškiname.

Štai Lietuvos Rašytojų Sąjungoje galima atrasti knygas daugeliu į vairių tarybinių tautų bei užsienių kalbomis, išleistas Tarybų Sąjungoje. Jose atspausdinti lietuvių rašytojų ir poetų kūriniai tomis kalbomis. Be įrašo suprantama kalba net nežinotum, kokios tautos kalbon tie lietuvių kūriniai išversti.

Tuo pat platesnio supratimo tikslu daugelyje tarybinių žurnalų, turinčių reikšmę užsieniui, turinys, o kartais ir svarbesnių straipsnių santraukos, spausdinama anglų, prancūzų, kiniečių, vokiečių, ispanų ir kitomis kalbomis pagal reikalą.

Toks paprastas ir suprantamas yra aiškinimas to reiškinio, kurį reakciniai demagogai iškreipia, kad tik apjuodinti, apšmeižti socialistinę santvarką. Tuo pikčiau, kad tai daro žmonės, keliaklupsčiavę prieš įvairius kapitalistinio pasaulio ponus ir jų liokajus, maldaujantiems užtarimo net pas hitlerininkų palikuonis Vakarų Vokietijoje ir pas Ispanijos fašistus bei prieš kitokį juodašimtišką šlamštą, tie faktai nieko nesako. Jie atkakliai knaisiojasi, kad tik kokią priekabę atrasti.

Jei kalbėti apie gėdą, tai buržuazinio viešpatavimo laikais gėdos kalnai buvo susikrovę. Gėda buvo, kad Lietuva beveik paskutinėje vietoje buvo tiek elektros, tiek spaudos bei knygų tiražu ir daugeliu kitų atžvilgių. O šiandien mes su pasididžiavimu matome, kaip aukštai pašoko Lietuva elektros gamyboje, o spaudos tiražų atžvilgiu Lietuva atsidūrė trečioje vietoje pasaulyje, nes ant 1,000 gyventojų išeina po 692 egzempliorius. Knygų tiražai siekia keliolikos ir kelių dešimtų tūkstančių. Seniau svetimomis kalbomis lietuvių rašytojų kūriniai buvo retenybė. Dabar vien rusų kalba kai kurios knygos, pav., Žemaitės apysakos, Venclovos eilėraščiai, Mykolaičio-Putino romanas "Altorių šešėlyje," išleistos tiražu net po 150,000 egzempliorių. O lietuviški kūriniai leidžiami daugeliu tarybinių tautų kalbų, liaudies demokratijų kraštų ir kitomis užsienio kalbomis. Plačiausiuose kraštuose pasklido dabar lietuvių literatūros kūriniai ir tapo žinomi ne tik dabarties lietuvių rašytojai, bet ir lietuvių literatūros klasikai, tokie kaip Donelaitis, Maironis, Žemaitė, Baranauskas, Biliūnas, Janonis ir kiti.

Gėda buvo buržuazinių laikų Lietuvos kultūrinis atsilikimas, nes buvo daugybė beraščių, o jaunimo dauguma nepajėgė net pradžios mokyklos baigti, nekalbant jau apie vidurinę, o aukštąją tegalėjo pasiekti tik saujelė išrinktųjų. Šiandien toji gėda yra naikinama, nes nemokamos ir visiems prieinamos pasidarė visos mokyklos. Šiandien studentų skaičiumi Tarybų Lietuva pralenkia pačias kultūringiausias Europos valstybes.

Nėra reikalo čia išskaičiuoti visas kitas gyvenimo sritis, kuriose Lietuvos žmonės seniau pergyvendavo skurdą ir gėdą dėl savo padėties, o šiandien yra pasiekę didelių laimėjimų.

Bet nuostabu, kaip nesigėdi tie ponai, kurie taip nusimelavo ir galutinai subankrutavo savo teigimuose ir pranašavimuose, savo melagystėse ir šmeižtuose apie Tarybų Lietuvą. Ką gi — išmestiems į istorijos mėšlyną, matyt, tiek ir telieka, kaip stengtis plėsti melų smarvę ir drabstyti šmeižtų purvyną. Bet apgailėtinos ir tuščios tai pastangos.

J. Pauliukonis.

Pirmoji kraujo transfuzija

Dabar jau paprastas dalykas, kad sergančiam duoda kraujo transfuziją, bet kol medicina to pasiekė, tai prabėgo daug laiko ir buvo labai daug bandymų.

Istorija žino pirmąją kraujo transfuziją, kuri buvo atlikta 1677 metais. Berniukas susižeidė, neteko tiek daug kraujo, nebuvo vilties jam gyventi. Daktarai prijungė avinėlio gyslą prie vaiko ir taip jam davė kraujo...

Bet tai buvo nuostabus "stebuklas," nes gyvulių kraujas netinka žmogui. Net žmonių kraujas ir tai ne visų vieni kitiems tinka. Jis dalinasi į skirtingas rūšis. Netinkamas kraujas gali užmušti ligonį.

Kupranugaris yra "sausumų laivas"

Kol pasaulyje nebuvo išsivysčiusi laivų, lėktuvų, traukinių ir automobilių transportacija, tai sausumose kupranugariai buvo būtinai reikalingi.

Kupranugaris įdomus gyvulys. Jis atsiklaupia, kai jam ant nugaros deda krovinį. Apsaugai jo kelių nuo smėlio jie apaugę plaukais. Ilgi plaukai dengia jo akis ir ausis. Ant nugaros kupranugariai turi po vieną arba po dvi kupras. Ten susitaupo taukai. Kada kupranugaris neturi pašaro, tai jį maitina tie taukai.

Kupranugaris turi du pilvus, o jų šonais krepšius. Jis gali įgerti ir tuose krepšiuose sutaupyti apie 15 galionų vandens. Tvirti raumenys uždaro vandenį ir laiko, kaip šulinyje. Kada dykumose kupranugaris negauna vandens, tai jis "geria" iš tų savo pilvo "šulinių." Kupranugaris savo taukais iš kuprų ir vandeniu iš "šulinių" gali dykumoje pasilaikyti per 10 dienų.

HAITI SALOJ PLATINA KAKAVOS AUGINIMĄ

Port Au-Prince, Haiti.—Šios salos valdžia plečia kakavo plantacijas. 1959 metais buvo pasodinta 80,000 kakavo naujų medelių. Vyriausybė siekia padidinti jų skaičių iki 200,000. Jungtinės Valstijos, kurios Haiti saloje turi militarines bazes, suteikė piniginės paramos.

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris ilgai kalbėjosi su Vakarų Vokietijos kancleriu Adenaueriu. Po to abu pasisakė, kad tarėsi vakarinio Berlyno reikalais.

G. BYTAUTAITĖ

Kaimas tampa miestu

Šiauliai. — Jau aštuonerius metus A. Gerdaitis vadovauja Šiaulių rajono "Raudonosios Vėliavos" kolūkiui. Metai iš metų stiprėja šios artelės ūkis. Daug pajamų artelei duoda daržai, sodai, bitynas. Vien tik galvijų ferma, kurioje yra daugiau kaip trys šimtai karvių, duoda kolūkiui kas mėnuo daugiau kaip 150 tūkstančių rublių pajamų.

Kolūkis seniai tapo milijonieriumi. 1959 metais jo bendros pajamos sudarė apie penkis milijonus rublių.

Vis labiau didėjant pajamoms iš visuomeninio ūkio, artelė gali vykdyti didelę statybą. 1959 metais kolūkiečiai nutarė pastatyti kolūkinę gyvenvietę, kurioje būtų visi dabartiniai patogumai.

Statybos iniciatorius buvo pats artelės pirmininkas A. Gerdaitis. Artelėje sudaryta speciali statybininkų brigada, kurioje yra 20 žmonių. Jai vadovauja pritvyręs meistras Stasys Morkūnas. Stasio Morkūno ir jo brigadoje dirbančių Petro Gerdvilo, Kazio Šimkaus, Vytauto Vaičiulio ir kitų rankomis pastatyta lentpiūvė ir statinių dirbtuvė. Mūrijant ūkinių patalpų sienas, plačiai naudojamas akmuo ir betonas, o tai žymiai nupigina statybą. Brigados pastatytame pieno nugriebimo punkte kasmet perdirbama daugiau kaip tūkstantis tonų pieno.

Per septynmetį kolūkio statybininkai ketina pastatyti skerdyklą, dirbtinio gyvulių apsėklinimo punktą, erdvias mechanines dirbtuves ir kitas patalpas.

Pagal generalinį planą centrinėje kolūkio gyvenvietėje, kur dabar yra Meškuičių kaimas, numatoma pastatyti daug miesto tipo pastatų.

Čia jau pastatytas dviaukštis vidurinės mokyklos pastatas. Šioje mokykloje mokosi ne tik vaikai. Neseniai įsteigtas vakarinis skyrius, kurį lanko 35 suaugę kolūkiečiai. Jų tarpe — kolūkio gyvulių augintojai Pranas Šimkus, Laima Morkūnaitė, daugelis laukininkų.

Vietinės vidurinės mokyklos auklėtiniai yra ištikimi savo kolūkiui. Baigusi mokyklą, dirbo fermoje Genė Aliulytė. Paskui ji mokėsi Šiaulių agrozootechnikume, o dabar dirba laukininkystės fermos vedėja. Marija Albrechtaitė šiuo metu mokosi agronomo specialybės. Danutė Vilčiauskaitė — būsima zootechnikė. Artelė pasiuntė mokytis į pedagoginį institutą Zenoną Vilčiauską, į universiteto medicinos fakulteta — Gražina Baltulytę, į medicinos technikumą — — Albiną Riukaitę. Visi jie taip pat grįš į gimtąsias vietas.

Meškuičiuose yra klubas, bet jis nepatenkina kolūkiečių. Vien tik kolūkio meno saviveiklos rateliuose yra daugiau kaip šimtas žmonių. Maskvoje, TSRS liaudies ūkio laimėjimų parodoje koncertavo jauni kolūkiečiai iš Meškuičių, dalyvaujantys chore, liaudies šokių ratelyje, kapeloje, pučiamųjų orkestre.

Netrukus kolūkio gyvenvietėje bus pastatytas naujas didelis Kultūros namų pastatas.

Trisdešimt naujų kolūkiečių namų jau paženklina būsimojo miestelio gatves. Visai neseniai namus sau statydavo patys kolūkiečiai. Dabar gyvenamuosius namus stato kolūkis. Pastačius naujus namus, jie parduodami artelės nariams išsimokėtinai. Iki 1965 metų artelė pastatys dar du šimtus mūrinių gyvenamųjų namų.

Plane numatyta pastatyti dar vieną mokyklą, parduotuves, buitinio aptarnavimo kombinatą, didelę valgyklą. Bus įrengtas kultūros ir poilsio parkas.

Washingtonas. — Mirė JAV diplomatas Ray Atherton. Jis savo laiku buvo ambasadoriumi Bulgarijoje, Kanadoje ir kitur.

Londonas. — Darbiečiai sumažino kritika prieš Macmillano valdžią.

ĮVAIRUMAI

Kad vanduo jau negaruotų

Kai ilgiau pabūna karštas oras, greitai išdžiūsta kūdros, nusenka ežerai, upės. Vanduo išgaruoja. O šiltesniuose kraštuose sausros yra tikra rykštė. Štai kodėl seniai mokslininkai suka galvas, kaip sulaikyti vandens garavimą.

Tyrimai, atlikti JAV, Australijoje ir kituose kraštuose, parodė, jog vandens garavimą galima sulaikyti. Naudojamas naftos produktas heksadekanolas, kuris išpurkšciamas ant vandens. Vanduo padengiamas labai plonyčiu heksadekalono sluoksneliu. Šios priemonės dėka maždaug trečdaliu sumažėja vandens garavimas.

Banginis 150 tonų

Didžiausias pasaulio gyvūnas yra mėlynasis banginis. Didžiausias nušautų banginių buvo 33 metrų ilgio ir 150 tonų svorio. Tiek pat svertų 30 dramblių arba 150 jaučių. Tokio banginio širdis sveria maždaug tiek pat, kaip sunkaus tipo arklys; inkstai sveria 1 toną, liežuvis — 2 tonas. Skrandžio ilgis 3 metrai, žarnų — 250 metrų. Naujagimis banginiukas yra 8 metrų ilgio ir sveria 6 tonas. Per parą toks žindukas priauga iki 100 kilogramų.

Visų didžiausias sausumos gyvūnas yra afrikinis dramblys. Jo svoris — 6 tonos, aukštis — 3.5 metro, liemens ilgis — 4.5 metro.

Dramblio patelė per 4 metus atveda vieną vaiką, banginio—vieną vaiką per 2 metus. Tigrė veda 2-4 tigriukus vieną kartą per 3 metus, lokė — 2-3 lokiukus kartą per metus.

Arkivyskupas ir reklama

Birminghame (Anglija) neseniai buvo atidarytas plaukymo baseinas. Dalyvavęs atidaryme katalikų arkivyskupas Fransis Grinšou pasakė atitinkamą pamokslą. Baigęs jis nusirengė sutaną, baltinius ir, likęs su raudonos spalvos maudymosi kelnaitėmis, šoko į baseiną ir perplaukė jį. Grinšou žinojo, ką daras. Jeigu jis apsiribotų vien tik pamokslu, tai spauda vargu ar skirtų jam dėmesio. O po to, kai Birminghamo arkivyskupas Grinšou apstulbusių gyventojų akivaizdoje perplaukė kraulio stiliumi su raudonomis kelnaitėmis visą baseiną, jis pateko į visus Anglijos laikraščius..

Kalbink užsirašyti Laisvę tuos, kurie jos dar neskaito.

Dvi Nilo upės

Dažnai spaudoje yra minima Nilo upė. Tai viena iš didžiųjų pasaulyje upių, kuri per Egiptą įteka į Vidaržemio jūrą. Nilas yra virš 4,300 mylių ilgio.

Bet giliau Afrikoje yra dvi Nilo upės, kurios prasideda skirtingose vietose. Baltasis Nilas prasideda prie Victoria ežero, o Ethiopijoje prie Tana ežero prasideda Mėlynasis Nilas. Abidvi upės į vieną susijungia prie Khartoumo miesto, Sudane.

Baltasis Nilas yra ilgesnis už Mėlynąjį, tai abiems upėms susijungus į vieną, jau jos vadinamos tik bendruoju Nilo vardu.

Mėlynasis Nilas prasideda aukštai kalnuose, apie 9,000 pėdų virš jūrų lygumos. Jo vandens baseinas apima 113,000 ketvirtainių mylių plotą. Jau kelinti metai amerikiečiai inžinieriai ten dirba tyrinėdami. Jie vien paveikslų iš oro nutraukė apie 12,000. Yra daromi planai ant Mėlynojo Nilo įrengti galingas elektros jėgaines, kaip Egiptas ruošia prie Aswano miesto.

Yra įprasta labai daug kalbėti apie žmonijoje esamus blogumus, skriaudas, bet labai mažai ieškoma priežasčių, gimdančių blogumus. Taipgi yra daug tokių žmoniu, kurie pasmerkę kitų padarytas visuomenei skriaudas, patys tunka skriaudų klanuose...

Darbininkų sveikata

J. J. Kaškiaučius MD

SVEIKATOS REIKALAI TARYBŲ LIETUVOJE

Gerai žinome, kokia darbininko sveikatos apsauga JAV. Kam teko sirgti ir gydytis ligoninėj, tie gavo patirti, kaip neapsakomai brangiai atsieina tenai gydymas.

Tarybų Lietuvoje sveikatos dalykai stovi nepalyginamai geriau. Kita čia visa gyvenimo sistema, visuomenės santvarka, kitaip traktuojama ir piliečių sveikata. Piliečių sveikata—tai pats tas aukso fondas valstybei. Kuo sveikesni gyventojai, darbininkai, tuo našesnis ir produktyvesnis jų darbas, tuo didesnė nauda bendrai visai visuomenei ir kiekvienam jos nariui.

Jau nuo pat kūdikystės tarybiniai mažyliai gauna stropią priežiūrą, kad augtų sveikučiai ir kuo mažiausiai sirgtų. Jau mokyklose yra sveikatingumo ir higienos dalykai, kur būsimieji tėvai išmoksta pamatinių sveikatos reikalavimų. Kūdikiai ir vaikai *skiepijami* nuo užkrečiamųjų ligų. Vaikų darželiuose mažyliai rūpestingai prižiūrimi visą dieną. Jie maitinami, palaipsniui apmokomi žaismų ir manksto; jie gauna pamiegot gerą porą trejetą valandų. Tėvai gali būti visiškai ramūs: jų vaikučiai gauna puikią priežiūra.

Patys tėvai ir bendrai visokie darbuotojai gauna apmokymų apie *asmeninę higieną*, apie profilaktiką, apie švaros svarbą, apie sanitaciją. Labai daug nusveria mityba. *Maistas* — tai pats pagrindinis sveikatos dėsnis.

Su maistu Lietuvoje dabar vargo nėra. Maisto visokio yra pakankamai, visokių rūšių ir pavidalų. Kas visų svarbiausia, tai čia maistas *natūralus, sveikas*, gerai gaminamas, ne dėl biznio, ne dėl pelno, o visų piliečių sveikatai palaikyti. Maisto dalykai čia negadinami, nenuodijami visokiais žalingais chemikalais. Čia nevarto jami sintetiški pridėčkai skoniui, kvapui, ir bendrai išvaizdai pataisyti. Jokių žalingų, dirbtinių erzacų čia niekur nėra.

Kelių rūšių *duona*, bandelės, pyragaičiai, džioviniai gaminami valdiškose įmonėse, tiesiog fabrikuose. Visa kas ten kaip reikia. Visi piliečiai gauna tų kepyklų produktus, kokie kam kada geriau tinka. *Pieno produktai* ypač gausūs ir skoningai patiekiami. Visokių sūrių, varškės, sviesto, grietinės, kefiro, šviežio ir rūgusio pieno, net ir acidofilinio pieno galima gauti.

Su *mėsiškais* valgiais, su žuvimis irgi keblumų nėra. Sanitariškai, švariai ir skaniai patiekiami gyvulinio maisto valgiai. Žiemos metu, kai mažiau esti vaisių bei daržovių, tai yra gerai, kaimiškai raugintų kopūstų, agurkų, pamidorų, visokių konservų ir džiovintų vaisių, grybų uogų.

Kiekviena kolonija turėtų surengti kokią nors pramogą Laisvės paramai.

Mikromegas

Žiūrint pro mano akinius

JAROSLAVSKIS APIE RELIGIJĄ

Visai atsitiktinai teko pamatyti pernai Vilniuje išleistą J. Jaroslavskio knygą "APIE RELIGIJĄ." Tai vertimas iš rusų kalbos. Vertėja B. Mačėnaitė atliko tikrai pagirtiną darbą! Knyga gana didelė, su priedais, pastabom ir žodynėliu turi suvirš 700 puslapių. Įžangą ir pastabas parašė M. Šeinmanas.

Jemeljanas Jaroslavskis senas kovotojas prieš carizmą, bažnyčią ir religiją, buvęs intimus Lenino draugas. Jis buvo caro valdžios kalintas ir tremtas, bet nepalaužtas. Savo laiku jis daug rašė politiniais ir religiniais klausimais. Biblija jam buvo žinoma taip jau gerai, kaip ir K. P. programa. Jis buvo rusų ateistų žurnalo "Bezbožniko" įsteigėjas ir redaktorius. Jaroslavskis buvo gimęs 1878 m. tremtinio šeimoje Sibire, mirė 1943 m.

Jaroslavskis, kaip ir kiti tikri ateistai, žiūrėjo į religiją marksiniu žvilgsniu, būtent, kad religija, tai liaudies opiumas, jos nuodai. Jis teigė, ir ne be pagrindo, kad religija, *valstybės atžvilgiu*, turi būti privatus reikalas, kad valstybė neturi varžyti žmogaus laisvės ar jo sąžinės, kad valstybė ir mokykla turi būti nuo bažnyčios atskirtos, kad valstybė neturi skirti jokių lėšų bažnytinėms organizacijoms, kad bažnyčių išlaikymas yra reikalas tų, kurie tiki ir bažnyčios paslaugomis naudojasi.

Tačiau kiek tai liečia klasiniai sąmoningą darbininką kaip individą ar jo organizaciją, bažnyčia **negali būti privatus reikalas, ir** nei vienas pažangus žmogus neprivalo jokios savo gyvenimo fazės sieti su bažnyčia; jis turi būti nepalaužiamas jos priešas, turi prieš ją kovoti. Jo pareiga suprasti, kad bažnyčia turi savo politines ir materialines šaknis klasinėje visuomenėje, kad ji yra išnaudotojų ramentas, o jis turi būti materialistas ir materialistinio determinizmo šauklys. Todėl jokios nuolaidos bažnyčiai neleistina, nežiūrint kuo tai būtų ramstoma. Jaroslavskis rašė:

"Juk jeigu mūsų kaimo komunistui tenka nusileisti tėvui ir motinai šiuo (tikybos) klausimu, tai ar galima būti tikriems, kad jis rytoj nenusileis savo senam tėvui ir motinai kuriuo kitu klausimu?.. Žinoma, jis ir toliau nuolaidžiaus šeimai ir prietarams... Saugokitės, draugai, pasukti šiuo slidžiu keliu! Saugokitės, kad jūsų neapraizgytų neišbrendamų prietarų tinklais, kuriems įsiteikdami jūs prasilenksite čia su vienu, čia su kitu programos punktu."

O pas mus vis dar gana daug žmonių, *šiaudinių* laisvamanių, kurie mano, kad nueiti bent metinių švenčių proga į bažnyčią, pasinaudoti jos paslauga vedybų, gimimo ar mirties atžvilgiu — "nieko nekenkia." Jie tai daro išsisukinėdami, būk nenorį pykinti savo šeimos ar giminių, o jiems patiems "šventas vanduo" juk neprilips, jie burtams netiki! Jaroslavskis tokių "racionalizuotojų" neglosto, jis pasako cerkvėje prie popo, paprašyti palaiminimo ir pabučiuoti jam ranką? Duoklė prietarams šito reikalauja. Koks niekingas tai bus išsiauklėjimas, jeigu aš pasakysiu: aš pabučiavau popo (ar kunigo) ranką tik todėl, kad nesipykčiau su žmona, su tėvu ar motina. Aš nuėjau į sinagogą tik atsižvelgdamas į tėvus. O paskui — visuomenėje, kada mane paklaus apie religiją... ką aš pasakysiu? Aš išdidžiai giedosiu su draugais 'Internacionalo' žodžius apie tai, kad 'Nei dievas, caras, nei galiūnas mums išvadavimo neduos,' o po to nueisiu į cerkvę arba sinagogą ir nužemintai giedosiu arba klausysiu giedant... Tokie žmonės yra vadinami dviveidžiais. Jais niekas netiki, juos vadina veidmainiais."

Pažangiečiams tikyba nereikalinga

Jaroslavskis sako, kad pažangių žmonių gyvenime nei kunigui, nei popui, nei rabinui vietos nėra ir neturi būti: "O mūsų programa yra pagrįsta moksline pasaulėžiūra. Joje nėra vietos nei dievams, nei angelams, nei velniams, nei jokiems kitiems žmogaus fantazijos prasimanymams."

Jaroslavskis, kaip ir kiti marksistai, yra griežtas antisemitizmo priešas. Jis teigia, kad antisemitizmo, kaip ir visokio kito kurstymo, šaknys yra klasinės ir kad darbininkai nepasiduotų šiam vyliui: "Ypač dažnai kapitalistai pjudo darbininkų klasę ir valstiečius jiems tiesą į akis: "Bet tai juk pasigalėtinas išsisukinėjimas! Ar man prieiti prieš žydus... Viena iš dingčių siundyti prieš žydus kunigų prasimanymai, kad žydai 'nukryžiavę Kristų'... Šį prasimanymą štai jau beveik 2 tūkstančiu metų naudoja kunigai ir kiti darbo žmonių priešai. Mes žinome, kad ir pats Kristus yra išgalvotas. Mes žinome, kad krikščionybė buvo daugelio žmonių, jų tarpe ir žydų, ir net daugiausia žydų, mokslas. Žydai skleidė krikščionybę Sirijoje, Egipte, Graikijoje ir kitose Romos imperijos provincijose. Romoje ne kartą buvo surengta pogromai prieš pirmuosius krikščionis žydus. Visa, ką kunigai pasakoja apie tai, kad žydai nužudę Kristų, yra pasaka, kurią tačiau ištisais amžiais juodskverniai ir išnaudotojai naudoja savanaudiškais, klasiniais tikslais... Krikščionybėje pastebima didelė žydų tikėjimo ir apeigų įtaka... Pati krikščionybė atsirado tarp Mažosios Azijos žydų. Evangelistas Matas stengiasi įrodyti, kad dievas Jėzus yra išpranašautas žydų biblijoje, ir kiekviename žingsnyje cituoja biblijos žodžius."

Jaroslavskis sako, kad religija nenukrito iš dangaus, kad ji gimė čia pat žemėje ir išaugo ekonominių santykių susiklostyme: "Religija susiformavo kaip žmonių visuomeninių santykių vieno su kitu išdava, kaip gamybinių santykių, klasinių santykių išdava. Žmogaus pažiūra į religiją ir iš to iškylantieji ideologiniai, jų tarpe ir religiniai, vaizdiniai, taip pat lūžta, pereidami per šių visuomeninių santykių prizmę... Religija yra išnaudotojų įrankis klasių kovai vesti prieš išnaudojamuosius, pavergimo įrankis... Nėra tokios niekšybės, kurios nepateisintų religija: karai, imperialistinis plėšikavimas, prostitucija, neapsakomas masių išnaudojimas, masinės darbininkų žudynės — visa tai laimina bažnyčios, religijos vardu, kaip dievo nustatytoji tvarka."

J. Jaroslavskis nėra pasyvus, bet aktyvus ateistas. Jis nenori sėdėti rankas susidėjęs ir laukti, kol tikyba pati išnyks-numirs. Jis sako, jog reikia kovoti prieš visokią mistiką, visokius antgamtinius prajovus, o tą darbą atlikti geriausiai gali tik sumani, veikli, ateistinė organizacija, antitikybinis sambūris vienaip manančių žmonių: "Dar niekuomet—sako Jaroslavskis — antireliginė organizacija neturėjo tokių plačių galimybių savo darbui išvystyti, kaip šiuo metu. Dabar svarbiausia yra tai, kad visas mūsų organizacinis darbas būtų labai tikslus, aiškus ir darnus, o visas propagandinis ir agitacinis darbas — gerai dirbamas, didžiai kryptingas ir tikslingas."

Religija nėra amžinas, nekintantis dalykas; kintant visuomeninei santvarkai, kinta ir žmonių pažiūros į religiją. Šiurkščios, netašytos ar net žiaurios religinės formos keičiamos ir refinuojamos. Vergovinei, feodalinei ir kapitalistinei visuomenei taikomos tikybinės formos yra skirtingos. Kylant žmonių susipratimui, tie patys teologai pašalina iš tikybos nereikalingą, pasenusį balastą, kad tasai nepaskandintų patiės laivo! Dėl to mes dabar jau neturime inkvizicijos teismų, "raganų" skandinimo, degančių laužų, ant kurių inkvizitoriai spirgino gyvus žmones, nedaroma "kruvinų aukų" dievui. Kad pasipiktinę žmonės nuo jos nepabėgtų, religija pasidarė humaniškesnė.

Nei kalėdos, nei velykos nėra krikščionių šventė; abi šios šventės buvo žinomos "pagonims" šimtais metų prieš krikščionybės erą; abi jos paimtos iš "pagonių" mitologijos, tik pritaikytos krikščionių kultui. Kalėdos buvo švenčiamos Persijoje ir Romoje saulės dievo Mitros garbei, o velykos — pavasarį atgyjančiai gamtai pagerbti. Finikiečiai savo dievo Adonio pagerbimui pavasarį sodindavo gėles, medelius ir žydinčius krūmus.

Jau minėjome, kad klasinėje visuomenėje religijos šaknys yra daugiausia socialinės. Religija, tai fantastiškas atspindys žmonių galvosenos ir tų ekonominių sąlygų, kuriose jie gyvena:

"Kapitalizmas negali atsisakyti nuo tokio viešpatavimo įrankio, kaip religija. Jis visur palaiko gausias įvairiausių krypčių religines organizacijas,... kurias visokeriopai remia Vakarų Europos ir Amerikos buržuazija. Buržuazija noriai aukoja milžiniškas sumas religinei propagandai organizuoti, klerikaliniams institutams steigti, milžiniškais tiražais leisti evangelijas, biblijas ir kitas religines knygas. Ji tiesiog užtvindo šia literatūra darbininkų kvartalus ir kaimus. Ji pati mielai klausosi kunigų pamokslų ir lanko bažnyčią, kur mokyti teologai miklinasi, aiškindami 'šventojo rašto' tekstus ir tais tekstais teisindami kapitalistinę vergiją."

Baigiant dar kartą galima skaitytojui priminti, jog religija yra klasinis išnaudotojų įrankis, išlaikomas dirbančiosios liaudies mulkinimui ir apgaudinėjimui!

Asmuo, kuris apkalba kitų blogus darbus bei veiksnius, stengiasi paslėpti savo silpnumus ir nukreipti kalbą nuo savų reikalų.

Ernest Hemingway (11)

SENIS IR JŪRA

(Tąsa)

Jis ilsėjosi, kaip jam pasirodė, keletą valandų. Mėnuo dabar patekėdavo vėlai, ir jis negalėjo nustatyti laiko. Tiesą pasakius, senio poilsis buvo tiktai sąlyginis. Jo pečius tebeslėgė žuvies svoris, bet, atsirėmęs dešine ranka į laivelio priekio planširą, jis stengėsi priešintis žuviai, vis labiau ir labiau perkeldamas jos svorį ant laivelio.

"Kaip viskas būtų paprasta, jeigu aš galėčiau pririšti virvę prie laivelio, — pagalvojo jis. — Tačiau užtektų jai tik timptelėti, ir virvė trūktų. Aš privalau visą laiką savo kūnu švelninti virvės įtampą ir visada būti pasiruošęs abiem rankom ją atleisti."

—Tačiau juk tu tebesi nemiegojęs, seni,—tarė jis garsiai.—Praėjo pusė dienos ir naktis, paskiau vėl diena, o tu nesumerkei akių. Kaip nors įsigudrink snustelėti, kol ji rami ir nešėlsta. Jeigu tu nepamiegosi, tau aptems galvas.

"Kol kas mano galva dar šviesi,—pagalvojo jis. — Netgi perdaug. Tokia šviesi, kaip mano broliai žvaigždynai danguje. Vis dėlto man reikia snustelėti. Ir žvaigždės miega, ir mėnuo miega, ir saulė miega, ir netgi okeanas kartais snaudžia tomis dienomis, kai nėra srovės ir nurimsta jo paviršius.

Neužmiršk pamiegoti,—prisiminė. — Priversk save tai padaryti, sugalvojęs kokį nors paprastą ir gerą būdą, kaip palikti virvę. O dabar kraustykis į laivelio galą, stengdamasis nepabaidyti pavojinga įtaisyti stabdį iš irklų, jeigu tu ketini miegoti.

Aš galiu apsieiti ir be miego,—tarė jis sau.—Bet tai nemažiau pavojinga."

Senis ėmė keturpėsčias slinkti į laivelio galą, stengdamasis nepabaidyti žuvies.

"Gal būt, ji irgi snūduriuoja, — pagalvojo jis.—Tačiau aš nenoriu, kad ji pasilsėtų. Ji privalo traukti laivelį, kol nenusprogs."

Laivelio gale jis taip pasisuko, kad visas žuvies svoris dabar gulė ant kairiosios jo rankos, o dešiniąja ranka jis ištraukė iš makštų peilį. Žvaigždės švietė ryškiai, ir skumbrė matesi gerai; persmeigęs peiliu jos galvą, senis ištraukė ją iš po laivelio perdangos. Jis primynė koja žuvį ir greitai perskrodė jai pilvą nuo uodegos iki apatinio žiomens galo. Paskiau padėjo peilį, dešine ranka švariai išvalė skumbrę ir išplėšė jai žiaunas. Skilvis buvo sunkus ir slidus. Perpiovęs jį, jis rado jame dvi skraidančias žuvis. Jos buvo šviežios ir kietos; jis suguldė jas šalimais, o žarnas ir žiaunas išmetė per bortą. Jos grimzdo, palikdamos užpakaly savęs švytinčią juostą. Skumbrė buvo šaltoka ir blyškioje žvaigždžių šviesoje atrodė pilkšva. Prilaikydamas koja skumbrės galvą, senis nuplėšė odą nuo vieno jos šono. Paskiau jis apvertė skumbrę, nutempė odą nuo kito šono ir nupiaustė abu šonus nuo galvos iki uodegos.

Jis išmetė per bortą žuvies griaučius ir žvilgterėjo, ar nesimato ratilų ant vandens. Tačiau vandenyje jo akys pastebėjo tiktai šviesulį — lėtai grimztančius žuvies griaučius. Tada jis pasisuko, padėjo dvi skraidančias žuvis tarp skumbrės file ir, įkišęs į makštis peilį, vėl pamažėle perėjo į laivelio priekį. Jo nugarą slėgė virvė, žuvį jis nešėsi dešinėje rankoje.

Sugrįžęs į laivelio priekį, jis išdėliojo ant lentų žuvies file ir šalia jų padėjo skraidančias žuvis. Po to jis permetė virvę ant neįskaudusios pečių dalies ir vėl perkėlė svorį ant kairės rankos, atremtos į planširą. Pasilenkęs per bortą, jis nuplovė vandeny skraidančią žuvį, stebėdamas, kokiu greičiu bėga vanduo pro jo ranką. Jo ranka švytėjo todėl, kad su ja nuplėšė skumbrės odą, ir jis žiūrėjo, kaip vanduo teka pro ją. Dabar vanduo tekėjo lėčiau ir, patrynęs plaštakos kraštą į laivelio šoną, jis pamatė užpakalin nuplaukiančias fosforo dalelytes.

—Ji arba pavargo, arba ilsisi,—tarė senis. — Pats laikas užvalgyti skumbrės ir truputį snustelėti.

Šviečiant žvaigždėms, jis suvalgė pusę skumbrės file ir vieną išvalytą skraidančią žuvį, su nupiauta galva, o naktis vis labiau dvelkė šalčiu.

—Kaip gardu valgyti virtą skumbrę,—tarė jis.—Ir kokia ji šlykšti žalia. Daugiau aš niekada neišplauksiu į jūrą be druskos arba citrinos.

"Jeigu dirbtų mano smegeninė, aš būčiau visą dieną liejęs vandenį ant laivelio priekio ir, jam išdžiūvus, turėčiau druskos, — pagalvojo jis. — Taigi, bet skumbrę juk aš pagavau prieš pat saulėlydį. Vis dėlto, aš truputį neapsižiūrėjau. Tačiau sukramčiau visą gabalą, ir man nepykina širdies."

Debesys uždengė dangų rytuose, ir žvaigždės, kurias jis žinojo, geso viena po kitos. Atrodė, kad jis slenka į didžiulį slėnį iš debesų; vėjas nutilo.

—Po trijų arba keturių dienų oras suges,—tarė jis.—Tačiau dar ne šiandien ir ne rytoj. Snustelėk, seni, kol žuvis rami.

Jis nutvėrė dešine ranka valą ir prispaudė prie rankos šlaunį, visu svoriu užguldamas laivelį. Paskiau kiek žemiau patraukė ant peties virvę ir įsikibo į ją kaire ranka.

Dešinioji ranka laikys suspaudus virvę, kol pirštai neišsities,—pagalvojo jis. — O jeigu, man miegant, jie išsities, mane pažadins kairioji ranka, pajutus, kaip valas slysta į vandenį. Dešiniajai rankai bus lengva. Bet ji priprato kęsti. Jeigu aš pamiegosiu dvidešimt minučių arba pusvalandį—ir tai gerai." Jis palinko į priekį, perkeldamas visą žuvies svorį ant dešinės rankos, ir užsnūdo.

Vietoj liūtų jam prisisapnavo didžiulis jūros kiaulių būrys, nusitieseęs aštuonetą ar dešimt mylių, o kadangi tai buvo jų poravimosi metas, jos aukštai šokinėjo į orą, nerdamos į tą pačią vandens duobę, iš kurios iššokdavo.

Paskiau senis sapnavo, kad guli savo lovoje, kaime, į trobelę pučia šiaurys, jam labai šalta, o dešinioji jo ranka užtirpo, nes jis vietoj pagalvės pakišo ją po galva.

Pagaliau jam prisisapnavo ilga geltona pakrantė, ir jis pamatė, kaip ankstyvose sutemose į ją išėjo pirmasis liūtas, o paskui jį ir kiti; glostomas iš sausumos atskriejusio vakaro vėjo, jis atsirėmė smakru į stovinčio ant inkaro laivo bortą, laukdamas pasirodant kitų liūtų, ir buvo laimingas.

Mėnuo jau seniai buvo pakilęs, o jis vis miegojo, ir žuvies tempiamas laivelis plaukė į tunelį debesyse.

Jį pažadino trūktelėjimas, kai dešinės rankos kumštis trenkė jam į veidą, o virvė, degindama ranką, žaibiškai slydo iš jos. Kairiosios rankos jis nejautė, todėl pabandė sulaikyti virvę dešine ranka, bet ji pašėlusiu greičiu tebelėkė į jūrą. Galų gale ir kairioji ranka apčiuopė virvę, jis įsirėmė į ją nugara, ir dabar virvė degino jo nugarą ir skaudžiai rėžė kairiąją ranką, ant kurios gulė visas žuvies svoris. Atsigręžęs jis žvilgterėjo į atsarginius valo ritinius; jie gereitai vyniojosi. Tuo metu žuvis pašoko iš vandens, sujaukdama ramų okeano paviršių ir tuojau sunkiai nukrito atgal. Paskiau ji pašoko vieną kartą, kitą, o laivelis lėkė į priekį, nors valas tebesivyniojo ir senis taip įtempdavo jį, kad jis galėjo trūkti, bet, kiek atleidęs, vėl ir vėl įtempdavo valą. Senį plote priplojo prie laivelio priekio, jo veidas buvo prispaustas prie skumbrės mėsos gabalo, ir jis negalėjo pajudėti.

"Štai šito mes ir laukėme,—pagalvojo jis.—Tad laikykis dabar! Atmokėk jai už valą. Atmokėk!"

Jis negalėjo matyti žuvies šuolių ir tiktai girdėjo, kaip triukšmingai subanguoja okeanas ir kaip sunkiai pliaukštelia žuvis, vėl nukrisdama į vandenį.

(Bus daugiau)

Pergalingas maršas

Dvi didžiausios draugės greit eina, triumfuoja
Tiesiu ir garbingu marksizmo keliu,
Minia joms po kojų gėlių žiedus kloja
Ir vis noriai eina su jomis sykiu.

Mažesnės gi draugės taip pat eina, seka.
Ir maršas banguoja platus lyg jūra;
Tamsybės šešėliai vis lieka ir lieka,
Nes švinta naujosios gadynės aušra.

Ir kuomet šits maršas taip smarkiai triumfuoja
Ir girdis jo balsas visuose kraštuos,
Tai ir žmonės būriais į jo eiles stoja,
Žodžiu—nebemiega visuose kampuos.

Taigi, šitas maršas yra pergalingas,
Kad remiamas yra žmonijos gausios,
Ir jis bus visuomet pasauly garbingas,
Kad obalsį neša vienybės, taikos.

Jonas Juška

Liaudies talentų apžiūra

Tai buvo prieš trejetą mėnesių, rusų tarybinės poezijos dekados Lietuvoje dienomis. Susipažindami su mūsų respublikos ekonominiu bei kultūriniu gyvenimu, svečiai iš Maskvos turėjo progos išgirsti ir Šakių rajono "Nemuno" kolūkio liaudies dainų ir šokių ansamblio koncertą. Po saviveiklininkų pasirodymo Maskvos poetas V. Zacharčenka pasakė:

—Jeigu mūsų nebūtų įspėję, kad tai saviveiklininkai, niekada nebūčiau taip pagalvojęs. Sunku įsivaizduoti, kad šie žmonės, kurie taip meistriškai dainuoja, groja, šoka, ne menininkai - profesionalai, o žemdirbiai...

"Nemuno" kolūkis — ne išimtis. Šaunių darbininkų ir gabių saviveiklininkų šiandien gausu kiekviename Lietuvos kolūkyje. Drauge su ekonomika, nuolat kyla mūsų kolūkinio kaimo kultūra. Tai dar kartą patvirtino pastaruoju metu vykusi respublikinė kaimo meno saviveiklininkų apžiūra, kurios tikslas buvo išaiškinti pajėgiausius kaimo saviveiklininkus, sustiprinti pasiruošimą artėjančiai Respublikinei jubiliejinei dainų šventei.

Pirmuosiuose apžiūros etapuose — rajoniniame ir zoniniame — dalyvavo apie 40 tūkstančių kaimo saviveiklininkų. Teisę dalyvauti Vilniuje vykusioje respublikinėje kaimo meno saviveiklos apžiūroje iškovojo 94 saviveikliniai kolektyvai, jungiantys beveik 3,000 žmonių.

Dvi dienas geriausiose Tarybų Lietuvos sostinės koncertų salėse skambėjo dainos, kaimo kapelų muzika, sukosi šokėjai, demonstravo savo pasiekimus agitminės brigados. Saviveiklininkų pasirodymus stebėjo ir vertino žiūri komisija ,į kurią įėjo žymiausi respublikos meno ir kultūros darbuotojai.

Suvestį respublikinės kaimo meno saviveiklos apžiūros rezultatai. Be jau minėto "Nemuno" kolūkio liaudies ansamblio, pirmąsias vietas iškovojo Raseinių rajono "Mituvos" kolūkio choras, Lazdijų rajono "Vienybės" kolūkio liaudies šokių ratelis, Tauragės rajono Taurų tarybinio ūkio kaimo kapela, Šakių rajono Lekėčių kultūros namų agitminė brigada, Kazlų Rūdos rajono Skriaudžių apylinkės kultūros namų kanklininkai, Tytuvėnų, Viekšnių, Alytaus, Radviliškio, Kretingos, Šeduvos, Kybartų kultūros namų saviveiklininkų kolektyvai.

Apžiūros metu kaimo saviveiklininkai, stebėdami kitų kolektyvų pasirodymus, turėjo progos ne tik lenktyniuoti, bet ir pasimokyti vieni iš kitų. Liaudies talentų apžiūra paskatins saviveiklininkus siekti dar didesnio meistriškumo.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Brangūs tautiečiai,

Rašydamas šį laišką nė nežinau, kam jį adresuoti ir kas jį skaitys. Žinau, kad mano laiškas iš karto nepasieks savo tikslo, bet tikiuosi, kad dėka gerų žmonių, jis gali būti atiduotas ten, kur reikia.

Aš gyvenu Vilniuje, turiu mažą dirbtuvėlę, kurioje vienas pats dirbu liaudies muzikos instrumentus: kankles, skudučius ir kt. Lietuviškos kanklės paskutiniu laiku pasidarė labai populiarios. Skamba jos lietuvaičių rankose ne tik mūsų brangioje tėvynėje, bet ir toli už jos ribų, ten, kur gyvena mūsų tautiečiai lietuviai.

Lietuviškos kanklės dar nėra pakankamai tobulos. Dar tebėra vystymosi stadijoj, bet tos srities žinovų įvertinimu, šis instrumentas yra pasiekęs savo paskirtį. Anksčiau buvęs nesudėtingas kelių stygų instrumentas, dabar yra gana praplėstas ir patobulintas keturių oktavų su tonaciniais kaitykliais instrumentas.

Paskutiniu laiku man teko sukurti naują aukštųjų kanklių modelį, kuris pasižymi ir skambumu ir stipria konstrukcija.

Iš grįžusių mūsų tautiečių, o taip pat ir iš besisvečiavusių J.A. Valsijose ekskursantų, kurie lankėsi lietuvių kolonijose, teko sužinoti, kad lietuviškos kanklės retai kur užtinkamos. Dėl to nėra ko stebėtis, kad dar ir pas mus jų pritrūksta, kai toks didelis pareikalavimas. O reikėtų, kad lietuviškų liaudies instrumentų būtų pakankamai ten, kur gyvena lietuviai. Kad lietuviškos kanklės, kurios skamba Nemuno ir Neries krašto sesučių rankose, skambėtų ir tolimame užjūryje tos pačios kanklės, tos pačios melodijos ir tų pačių lietuvaičių grojamos.

Nė kiek neabejoju, kad ir pas Jus gaminamos lietuviškos kanklės, bet man asmeniai yra didelis noras pasidalyti tais patyrimais, kurie liečia lietuviškų kanklių gaminimą ir tobulinimą. Todėl būčiau labai laimingas, jeigu šis laiškutis patektų į tokių žmonių rankas, kurie yra suinteresuoti šiuo klausimu. Mūsų bendradarbiavimas šioj srity būtų labai naudingas ir vieniems, ir kitiems. Gerų meistrų visur ne stoka, tik kartais tenka paaukoti daug laiko visokiems eksperimentams, pakol pasiekiamas tam tikras tikslas.

Aš iš savo pusės, nestatydamas jokių sąlygų, galėčiau savo patyrimus visapusiškai ir nuoširdžiai perteikti Jums, jeigu tik mano atradimas toj srity nors trupučiu pasitarnautų. Kad lietuviškų kanklių aidai iš Tarybų Lietuvos būtų girdimi Jums, o jūsiškių eterio bangomis pasiektų mus.

Gavęs Jūsų nuoširdų pritarimą bendradarbiauti toj srity, pasistengsiu iš savo pusės perduoti savo techniškus patyrimus, o reikalui esant ir instrumentų modelius. Taigi, laukiu nuoširdaus Jūsų atsakymo.

Su gilia pagarba
Albinas Gediminskas

Vilnius, 1960. II. 8.

Mano adresas:
Albinas Gediminskas
Vilnius,
Bebrų g-vė 32,
Lithuania, SSR.

Havana. — Kubos valdžia uždaro tris dienraščius, o spaustuvę naudos spausdinimui knygų.

Iš Lietuvos sveikinimas Amerikos lietuviams

Kuršėnai, 1960. I. 15

Gerbiamoji Drauge Stensler,

Visų Vaikų vardu sveikinu Jus su Naujaisiais Metais. Linkime Jums daug daug džiaugsmo, laimės, pasisekimo darbe. Aš labai dėkoju Jums už tokį gražų pasveikinimą, už tokį nuoširdų laišką. Man labai patiko graži spalvota nuotrauka. Ji taip gyvai primena saulėtą, šiltą vasaros dieną, kai Jūs viešėjote pas mus Vaikų Namuose. Mes tada labai jūsų laukėme, norėjome, kad praleistos pas mus valandos būtų malonios. Visi labai džiaugėmės, kai skaitėmė Jūsų laišką, kuriame rašote, kad Jums buvo malonu pas mus. Laišką mes skaitėme Naujųjų Metų išvakarėse, prie gražiai papuoštos, spindinčios eglutės. Mes Jums mintimis palinkėjome laimingų Naujųjų Metų.

Mildred Stensler sveikinasi su Kuršėnų Vaikų Namų auklėtiniu Sauliuku Bertuliu

Naujus Metus sutikome labai linksmai. Salėje papuošėme didelę eglutę. Kiekviena grupė savo darbo kambaryje taip pat papuošė eglutę. Mūsų grupė ruošė dar ir savo balių. Patys gaminome tortą, kurį pavadinome "darbštuoliu". Genris Auklėtoja virė kremą. Aš trupinau sausainius, piausčiau slyvas. Galė papuošė. Tortas buvo labai skanus

Mes dalyvavome Kuršėnuose, Naujųjų Metų karnavale. Pasirodė daug mokyklų. Mes laimėjome pirmą vietą. Mums dovanojo gitarą ir pagyrimo raštą.

Pas mus buvo atvykęs labai linksmas senelis Šaltis. Jis buvo su didele barzda ir su ilgais ūsais. Senelis Šaltis dovanojo mums maišelius su šokoladiniais saldainiais, riešutais, obuoliais ir meduoliais.

Buvo "laimės šulinys", "stebuklingas fotografas". Mes su svečiais šokome, dainavome, žaidėme.

Žiemos atostogas mes praleidome turiningai ir įdomiai. Organizavome dailės, muzikos, literatūros viktorinas, pašnekesius, žiūrėjome kino filmus. Atostogų metu stengėmės perskaityti daugiau knygų. Lauke slidinėjomės rogutėmis.

Atostogos baigėsi. Vėl einame į mokyklą, mokomės.

Dar kartą nuoširdžiai dėkojame už sveikinimą. Labai prašome mūsų nepamiršti, parašyti mums. Prašome perduoti linkėjimus mūsų draugams Amerikoje. Nuoširdžiai dėkojame už albumą.

SAULIUS,
Kuršėnų Vaikų Namų Auklėtinių vardu

SVEIKINIMAS AMERIKOS LIETUVIAMS

Su juoda, šventa gimtosios žemės duona
Mes pasitinkam mylimus svečius, —
Svetingai priima Jus mūsų rajonas,
Linksmai, ilgai viešėkite pas mus.

Kolūkiniai laukai banguoja vietoje rėželių,
Naujų namų didžiuliai saulėti langai, —
Karštai Jus sveikinam, atvykus į gimtinę šalį,
Viešėkite pas mus linksmai, ilgai.

Mes prašome pas mus, kur vaikiškos širdelės
Jus pasitiks šviesių dienų džiaugsmu,
Daina ir juokas laukia, ir pušynas žalias,
Labai Jus prašom, vykim į Vaikų Namus.

Svečiai namuose — didelė džiaugsminga šventė,
Jus sveikinam širdingai, pionieriškai, karštai,
Čia saulės, juoko daug, čia gera mums gyventi,
Tegul ir Jums šiandieną būna čia namai.

Mes savo rankomis sodinam obelaites,
Mes ravim, laistom gėles ir daržus,
Ruduo ateina — derlių nesuskaitom,
Smagu kuo išauginom vaišinti svečius.

Mes norime, kad Jums čia būtų gera, miela,
Gimtoji žemė Jus sutinka saulės spinduliais.
Jums skamba mūsų dainos, žydi mūsų gėlės,
Jus mūsų meilė lydi tėviškės keliais.

Kai grįšit vėl į tolimąją šalį
Papasakokit užjūrio vaikučiams apie mus,—
Ne, brolių vandenynas perskirti negali,
Perduokite linkėjimus lietuviškus, šviesius.

(Iš Kuršėnų Vaikų Namų jaunųjų literatų kūrybos)

Lietuva, Kuršėnai, 1959. VIII. 15

1959. VIII. 15

AR ŽINOTE, KAD —

★ 1947 m. vasario 12 d. Sihote-Alin kalnų atšakoje nukrito didžiulis meteoritas. Toje vietoje, kur nukrito meteoritas, buvo rasta nemžas skaičius skeveldrų, kurios, bendrai imant, svėrė 37 tonus. Viena iš skeveldrų svėrė 700 kilogramų. Ši skeveldra yra pati didžiausia, kuri rasta Tarybų Sąjungoje.

★ Žemės judėjimo greitis orbitoje aplink Saulę yra 30 kilometrų per sekundę. Kad Žemė galėtų palikti Saulės sistemos "šeimą" ir nuskristi į begalybę, jai reikia įgauti greitį, didesnį 42 kilometrų per sekundę. Šis 12 kilomerų per sekundę greičio skirtumas ir apsaugo mūsų Žemę nuo tos baisios katastrofos.

Kapitalistinė demokratija ir naujos mados milijonieriai

Specialiai "Laisvei" iš Urugvajaus

Rašo KŪRAITIS

TOBULĖJIMAS EKONOMINĖS GALIOS IR SOCIALIZMAS

"Comentario" (Komentaras), puošniai iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas JAV ambasados Urugvajuje iš gruodžio mėn. 1959 m., rašo, tarp kitko, ir apie "Evolucion del poder economico" (Tobulėjimas ekonominės galios), kur parodo, kad *JAV milijonieriai ir milijadieriai viską daro, kad amerikiečiai kuo lėčiau suprastų, kas sukrauna jiems milijonus.*

Pasirodo, kad socializmas su savo pergale juos rimtai išgąsdino ir jie, žinoma, daro visas išvadas, kurias gali padaryti!

Ekspertai stambiausių JAV reklamų Agentūros iš Niujorko, Madison Avenue, kurių pareiga yra *propaguoti amerikinio tipo kapitalizmo grožybes*, staiga griebėsi abstulbinančio tvirtinimo, *kad Amerikoje įgyvendintas marksizmas!*

Karlas Marksas, sako jie, apsiverstų karste, jeigu sužinotų, kad milijonai ir milijonai Amerikos "mažųjų žmonių" dabar tapo kapitalistais, visų gamybos priemonių savininkais. Ne paskutinę vietą šių pastangų tarpe užima mėginimai įtikinti eilinį amerikietį, *kad jis irgi gali pasidaryti milijonierium.*

Ši "liaudies kapitalizmo" idėja sėkmingai propaguojama žurnalistinėje reklamoje tokių korporacijų, kaip General Electric ir Standard Oil Company ir kitų trestų . . . Skelbia ir aiškina mokytojas mokykloje, tėvas namie ir kunigas iš sakyklos — *visi stengiasi įtikinti eilinį amerikietį*, jog jis, jeigu jis nori, *gali pasidaryti milijonierium.* Tereikia jam panorėti... *Bet niekas jam nepasako tik tos paslapties, kodėl taip maža tėra JAV tų milijonierių, jeigu taip lengva jais tapti?*

KIEK YRA "LIAUDIES KAPITALISTŲ"?

Trumpai šios teorijos esmė tokia. Maždaug *devyni milijonai* JAV gyventojų valdo akcijas. Taip plačiai paskleistos akcijos devyniems milijonams laimingųjų suteikia galimybę efektingai kontroliuoti nacionalinę ekonomiką ir iš viso šalį.

Gerai, bet juk devyni milijonai — *tai tik penki procentai Jungtinių Valstijų gyventojų*, o 95 procentai aplamai nevaldo jokių akcijų. Ar tai patvirtina teoriją apie liaudies kapitalizmą?

Taigi sustosime prie 9-10 milijonų akcijų savininkų (5 procentų gyventojų) skaičiaus ir išnagrinėsime klausimą giliau. Ar iš tikrųjų Amerikoje yra 9-10 milijonų liaudies kapitalistų? Pažiūrėsime, kaip paskirstytos akcijos. Paimsime asmenis, gaunančius darbo užmokesnį... Ką jie valdo? Sutinkamai su oficialiais duomenimis, *tik vienas, dirbantis samdos pagrindais, iš šimto valdo akcijas.* O drauge visa ši kategorija valdo akcijų iš viso už 750 milijonų dolerių — tai labai maža. Iš kitos pusės, *Rockefellerių ir Melonų šeimos valdo akcijų daugiau kaip už 3 milijardus dolerių kiekviena.*

Du Pontai — daugiau kaip už 4 milijardus. Rockefelleriai, vien tik Standard Oil of New Jersey kompanijoje turi akcijų, kurių vertė du kartus viršija bendrą visų samdomųjų darbininkų akcijų sumą.

Taigi, samdomojo darbo žmonės nėra liaudies kapitalistai. Kas gi tuomet, be *Rokefelerių, Diuponų, Melonų Pjų ir Uitnių*, yra kapitalistai? Tie patys 5 procentai, kurie sudaro vidutinę ir stambią buržuaziją. Tačiau ir čia reikia atminti, kad dauguma jų nevaldo užtektinai akcijų, kad darytų įtakos kompanijų veiklai.

"Liaudies kapitalizmas" tai yra mitas, pašauktas nuslėpti labai netolygų turtų paskirstymą Jungtinėse Valstijose, kurios reklamuojamos kaip demokratiškiausia šalis pasaulyje!

JŲ RANKOSE VISOS AMERIKOS TURTAI

Rokefeleris! išs vardas turi magišką skambėjimą amerikiečiams, nes jisai yra sukaupęs savo rankose pasakiškus turtus, kaip ir kelios Amerikos milijonierių šeimos: Morganai, Melonai, Diuponai ir bankinės grupės Kun-Lob, Čikagos, Klivalando ir Bostono.

Viena Rokefelerių šeima yra žymiai turtingesnė už visus tuos, kurie buvo pasaulio anksčiau laikomi turtuoliais. Pavyzdžiui, rusų caras, kuris buvo laikomas turtingu, turėjo metinių pajamų 10-12 milijonų dolerių, kurių tik nedidelę dalį jis galėjo leisti savo nuožiūrai. Anglų karaliaus metinės pajamos neviršijo 4 su puse milijono dolerių.

Tuo tarpu asmeniškas Rokefelerio metinis pelnas siekė 50 *milijonų dolerių*. Tuo būdu Romanovai, Hohencolernai, Habsburgai ir kiti su turtuoliai buvo palyginti su juo *paprasti skurdžiai.*

KAIP JIE ĮSIGIJO ŠIUOS TURTUS?

Nuodugniai patyrinėjant jų praeitį, randama, kad šių turtingų šeimų istorija yra susijusi *su visai ne dievobaimingais darbais.* Jų turtai gan dažnai sukaupti *plėšimais, didelėmis vagystėmis, žengiant iki kelių per kraują, per lavonus...*

Berašant man šias mintis prisiminiau nemirštamus K. Markso žodžius, kuriuos jis pasakė prieš daugelį metų. Turtuolis, rašė K. Marksas, gali pasakyti apie save: "Aš negražus, bet aš galiu nusipirkti gražiausią moterį, vadinasi, aš jau nebe negražus, nes mano biaurumo poveikis, jo atstumianti jėga jau panaikinta pinigais. Tegul aš—pagal savo individualumą—šlubas, bet pinigai duoda man kojas, ir aš jau nebe šlubas. *Aš blogas, nedoras, neturįs sąžinės, bukas žmogus*, bet pinigai gerbiami—*vadinasi, gerbiamas ir pinigų turėtojas, — ir jam viskas dovanojama ir iš anksto viskas atleidžiama!"*

KAPITALISTINĖ LYGYBĖ IR DEMOKRATIJA

Dabar milijonieriai elgiasi, aišku, kukliau. Nebegirdėti apie šampano baseinus, kuriuose šio amžiaus pradžioje milijonieriai ir jų sūneliai maudė šokėjas, nebegirdėti apie milžiniškus kepsnius, kuriuos atnešdavo į stalą, o iš jų iššokdavo dainininkės.

Dabar madoje kitas milijonieriaus tipas. Jis pats vairuoja savo mašiną, jis stengiasi baigti mokslus, jis kur nors tarnauja, ir, pasiraitojęs rankoves, gali prie staklių pastovėti fabrike. Tai tokie turtuoliai dabar stengiasi įtikinti plačiąją visuomenę, jog jie grąžina visuomenei pinigus, mokėdami didelius mokesčius... Yra nejauku klausyti tokių, švelniai sakant, naivių kalbų, ir iš tikrųjų tvirtinimų, kad mokesčiai gali pakeisti JAV socialinę struktūrą, *yra, žinoma, pasaka, kaip sakoma, mažiems vaikams ir dideliems kvailiams.* Ruzvelto laikais mokesčiai kapitalistams buvo pakelti, bet jie labai puikiai sugebėjo išeiti iš padėties ir *labai gerai moka visus mokesčius perkelti vartotojui.*

Antra vertus, jie surado ir kitą landynę. Dalykas tas, kad Amerikos įstatymais tie pinigai, kuriuos monopolijos aukojo labdarybės tikslais, neapmokestinami. Taip ir pradėjo augti kaip grybai įvairios Rokefelerių ir Morganų bei Melonų ligoninės ir kitos labdarybės įstaigos. Ir pinigų nereikia atiduoti, ir gerą vardą galima įgyti ir dar šiokį tokį biznelį varyti... Ir vilkas sotus, ir avims sudaromas įspūdis, kad jos sveikos...

Ar dar ilgai visos šios priemonės padės JAV turtuoliams nevaržomai pasiimti sau tuos turtus, kuriuos sukrauna darbo žmonės, labai sunku pasakyti... Bet kad jos nėra amžinos —tai galiu garantuoti!

1960 m. vasario mėn., Montevideo

Scranton, Pa.

Širdinga padėka

Mirus mano vyrui Vladui Medeliui (kovo 5 d., 1960 m.) man buvo neapsakoma širdgėla ir liūdesys, netekus to, su kuriuo išgyvenau šeimyniniame gyvenime virš 48 metus.

Širdingai ačiuojame visiems, kurie išreiškė savo užuojautą, nupirko gėles, palydėjo į kapus. Dėkoju I. Klevinskui už pasakytą kalbą, apibūdinančią velionio gyvenimą. Ačiuojame grabnešiams ir laidotuvių direktoriui W. Pėstininkui.

Žmona **Antanina,**
duktė **Milda,** žentas
Leonardas Antanaitis.

Waterbury, Conn.

Filmai iš Lietuvos

Sekmadienį, balandžio 3 d., 2 val. po pietų, Lietuvių klube, 103 Green St., bus rodomi filmai iš Lietuvos. Juos rodys Jonas Grybas iš New Yorko. Visi ir visos prašomi atsilankyti.

Kovo 15 d. buvau ligoninėje aplankyti savo žmoną ir ten sutikau moteriškę, kuriai prieš kiek laiko padarė širdies operaciją. Klausiau jos, kaip jaučiasi. Sakė, gerai, ketina tuojau eiti namo. Štai ką reiškia medicinoje progresas. Ji yra dipukė, Šv. Juozupo parapijos mokytoja.

J. Strižauskas

Malbourne, Australija. — Ant Manam salos pradėjo veikti vulkanas.

Worcester, Mass.

"Išeivio" pastatymas nukeltas

Dėl susidėjusių aplinkybių "Išeivio" pastatymas scenoje tampa nukeltas viena savaite vėliau. Buvo skelbta, kad pastatymas įvyks bal. 24 d., bet dabar tikriausiai bus gegužės 1 d., 2:30 val. po pietų, 29 Endicott St. salėj.

"Išeivis" yra dviejų aktų muzikalė drama, parašyta Stasio Šimkaus, tikrai nepaprastai gražus veikalas. Mūsų aidiečiai, mokytojaujant Jonui Dirveliui, intensyviai praktikuojasi, kad jį tinkamai sulošti. Veikalo aukšta muzika, gražiai supintos dainos, su reikšminga prasme, jautrūs liūdesiai, humoras ir juokai, žavėjančios melodijos.

Štai antras posmelis, ką kareiviai dainuoja:

Palei Vilijos krantus dunda
šūviai, skamba plienas,
Pasilikit, sesės, vienos,
raitelių neilgos dienos—
Rinkit sau kitus! Marš,
marš viens po kito —
Rytoj mūšis anksti rytą,
marš, marš pirmyn!

Dėka didelio pasiryžimo, vaidinimui sutelkti seni ir jauni saviveiklininkai. Gegužės Pirmąją, — tarptautinę darbininkų šventę—apvainikuosime nepaprastu veikalo pastatymu. Neabejotinai, kiekvienas žiūrovas turės didelio pasitenkinimo. Todėi įsitėmykite ne vien vietiniai lietuviai, bet ir iš plačios apylinkės ir pasistenkite atvykti ir pamatyti "Išeivį".

D. J.

Pittsburgh, Pa.

Labai svarbus susirinkimas

Sekmadienį, kovo 27 d., LDS 160 kuopos name, 1024 Beaver Ave., turėsime labai svarbų susirinkimą. Bus aptarta mūsų veikimo reikalai, padaryti vasarai planai.

Čionai turime tris LDS kuopas, turime LLD kuopas. Reikia visiems susirinkti, mintimis pasidalinti ir sudaryti planus veikimui.

LLD 87 kp. savo susirinkime plačiai tuos reikalus diskusavo ir nariai pasisakė, kad paragins visus pažangiečius dalyvauti. Ateikite!

S. O.

Cleveland, Ohio

L. Darb. Pašalpinės Draugijos banketas

Anksčiau jau buvo pranešta, kad mūsų vienintelė lokalinė pašalpos draugija yra nutarusi suruošti visai ilgametei draugijos valdybai pagerbimo banketą. Tai štai jau ir artinasi toji didžioji banketo diena.

Jis įvyks šeštadienio vakarą, kovo 26 dieną, Klubo Svetainėje, 9305 St. Clair Ave. Pradžia 6 val. vakare. Įžanga tik $1 ypatai.

Kaip draugijos nariai, taip ir pašaliniai dalyviai, raginami įsigyti tikietus iš kalno. Juos galite gauti pas rengimo komisiją ir LDS Klube.

Kviečiami visi atsilankyti. Po vakarienės tęsis šokiai iki vėlumos.

—:—

LLD 15 Apskr. konferencija įvyks balandžio 3 dieną Klubo Svetainėje. Pradžia 10 val. ryto. Visuomet pageidaujama, kad ir gera dalis vietinių kuopų narių dalyvautų, neatsidėtų vien ant kuopų išrinktų delegatų. Kadangi mūsų Apskr. kuopos nėra skaitlingos, tai nebūna skaitlingos delegatais ir konferencijos. Tai yra kaip tik vieta vietiniu kuopų nariams atsilankyti ir imti dalyvumą.

J. Žebrys

Hartford, Conn.

Pas mus daug žmonių serga "flu" liga. Vasilio sirgo visa šeima. Sirgo J. ir V. Kazlau, M. Lukštas, A. Latvėnas, J. Jackonis ir gal kai kurie kiti.

Lugauskienei iš Windsor Lock padarė operaciją.

Linkiu visiems pasveikti!

Padėka

Tariu širdingiausią ačiū visiems draugams ir draugėms už aplankymą manęs ligoninėje ir namie, už gėles, kitokias dovanas ir linkėjimus. Dėkui Moterų klubui ir Laisvės chorui!

M. Barnett

Klaidos atitaisymas

Rašydamas "Laisvės" Nr. 51 apie "Laisvės" vajininkus ir kiek kuri kolonija gavo punktų, padariau klaidą su Chicaga, sakydamas, kad Chicagos sąraše nėra. Tačiau drg. B. Senkevičienė gavo 1,716 punktų. Atleiskite už padarytą klaidą.

Pilietis

DETROIT, MICH.

Filmai iš Lietuvos ir turistų kalbos

ĮVYKS SEKMADIENĮ

Kovo 27 March, 3 val. popiet

Buvusioje Lietuvių Svetainėje
25-th St. ir Vernor Highway

KALBĖTOJAI:
S. J. Jokubka ir Julia Urmonienė

Jie pereitą vasarą buvo su turistų grupe Lietuvoje ir ten kalbėjosi su savo giminėmis, Lietuvos valdininkais, darbininkais ir atlankė svarbesnes vietas savo gimtojoje šalyje. Jie papasakos, ką jie matė ir girdėjo. Bus įdomu pasiklausyti kalbėtojų ir pamatyti filmus—

"YRA ŠALIS," "VIENAME KOLŪKYJE," "10 DIENŲ LENKIJOJE LIETUVIAI MENININKAI"

Visi filmai yra labai gražūs ir įdomūs.
Kviečiame Detroito, Kanados ir apylinkių lietuvius atsilankyti.

Durys atsidarys 1:30 val dieną. Įžanga 75c.
Rengia Detroito Lietuvių Draugijų Sąryšis.

Brockton, Mass.

MIRUS

William Lapinskui

KOVO 11, 1960

Reiškiame gilią užuojautą jų šeimai, jo žmonai Bronislavai, sūnui Leon ir Anna Lapinskams.

A. V. Biliūnas	Charles Pikelis
M. S. Buividienė	A. K. Raila
K. E. Čereška	Helen Rindzevičienė
O. P. Chestnut	G. E. Steponauskas
John Davis	A. J. Skirmont
Ida Glodinis	F. A. Šukis
M. Gutauskienė	Geo. Shimaitis
Geo. Janusevičius	J. K. Sireikis
Frank Kaulakis	P. V. Sinkevičienė
Konst. Kalvelienė	J. L. Shmitas
Walter Kelly	M. Valant
A. B. Lucas	T. Vasarius
F. Markevičius	J. A. Vaitiekūnas
A. P. Orintas	Josephine Vessel
M. Potsienė	A. R. Wallant

BROCKTON, MASS.

Mirė W. Lapinskas

Kovo 11 d. mirė William Lapinskas, sulaukęs arti 80 metų amžiaus. Sirgo apie tris mėnesius. Laisvai buvo pašarvotas ir palaidotas. Tai lai būna pavyzdys kitiems vaikams, kaip reikia palaidoti laisvus tėvus. Pašarvotas buvo Yakavonio koplyčioje.

Kovo 14 d. palaidotas Melrose kapinėse. Nors buvo darbo diena, bet į kapus lydėjo 36 automobiliais. Gėlių vainikų gausumas ir toks skaitlingas palydėjimas liudija, kad velionis turėjo daug draugų ir draugių. Daugelis nėjo į darbą, kad galėtų atiduoti jam paskutinę pagarbą.

Ant kapinių atsisveikinimo kalbą pasakė Geo. Shimaitis. Graborius Yakavonis visus palydovus pakvietė sugrįžti į Liet. Tautiško Namo kambarius, kur Lapinsko giminės visus gražiai priėmė ir pavaišino.

W. Lapinskas priklausė prie Šv. Roko pašalpinės draugystės, Lietuvių Piliečių Klubo, Lietuvių Tautiško Namo Draugovės. Jis skaitė "Laisvę".

Iš Lietuvos paėjo iš Mančiūnų kaimo, Kamajų parapijos. Į Ameriką atvažiavo 1910 m. ir visą laiką gyveno Montelloje.

Laike Rusijos ir Japonijos karo jis tarnavo rusų armijoje, artilerijoje. Kartą po juomi buvo užmuštas arklys, bet jis išliko gyvas ir sulaukė senatvės.

Paliko nuliūdime žmoną Bronislavą, sūnų, marčią, giminių ir daug draugų. Reiškiu jo giminėms užuojautą!

Geo. Shimaitis

PADĖKA

Širdingiausiai dėkojame giminėms, draugams, draugėms ir organizacijoms už gėlių vainikus, bent kokį patarnavimą ir prijautimą laike W. Lapinsko šermenų ir laidotuvių.

Tariame didelę padėką gaspadinėms ir pagalbininkėms, dirbusioms laike priėmimo po laidotuvių, tai Z. Abesol, S. Yuodeikis, A. Lukas, S. Gureikis, L. Smith, W. Yuodeikis, B. Bartkevičius. Širdingiausia padėka visoms ir visiems!

Bronislova Lapinskienė

Leon, sūnus,
Anna, marti.

Įvairios žinios

Sausio mėnesį mirė Jonas Laužikas. Paliko nuliūdime žmoną Amiliją, dukterį ir posūnį. Velionis ilgai sirgo.

Mirė William Radžiavičius, seniau buvęs "L" skaitytojas. Gyveno pavieniai. Palaidotas Middleboro kapinėse.

Serga sekami "Laisvės" skaitytojai:

Kazimierai Volungevičianei buvo padaryta sunki operacija. Dabar nors dar silpna, bet jau randasi namie, 37 Mortland Ave.

Pranas Rudaitis nuo pradžios metų nesijautė gerai. Čia dar prisidėjo kita bėda, nes per sniegų audras virtuvėje užgeso gazinis pečius. Jį pritroškino. Gerai, kad laikų pajuto, tai nuo mirties išsigelbėjo.

Ligoninėje nesiradus vietos, buvo nuvežtas pas jo seserį ir sesers dukterį Marijoną Motuzienę. Ten daktaras ir suteikė jam pagalbą. Dabar jau sveiksta. Gyvena 63 Arthur St.

Geo. Shimaitis

KEISTOS KALBOS

Washingtonas. — Gynybos sekretorius T. Gates pasakojo, kad po dvejų metų Jungtinės Valstijos jau bus lygios su Tarybų Sąjunga raketų srityje. Bet korespondentai jam pastebėjo, kad niekas tikrai nežino, kaip toli nužengs per tą laiką Tarybų Sąjunga.

So. Boston, Mass.

IŠ LIETUVOS FILMAI

"Nemuno žiotyse", "Viename kolūkyje", "Tarybinė Lietuva", "Neringa" ir "Yra šalis", bus rodomi sekmadienį, kovo (March) 27 d., 7-ą val. vak., 318 W. Broadway. Visi 5 filmai yra kalbanti, su muzika ir dainomis. Su nauju prodžektorium rodys Jonas Grybas. LLD 2-ra kuopa kviečia visus atsilankyti ir pamatyti dabartinį Lietuvos žmonių gyvenimą.

Raketieriai apgaudinėja žmones per paštą

New Yorko pašto inspektorius H. B. Montague sako, kad visokie raketieriai per metus išvilioja iš žmonių $100,000,000. Dažniausiai apgavikų aukomis yra seni, akli ir liguisti žmonės, kuriems yra sunku arba ir visai jau negalima dirbti. Tie žmonės, gaudami menkas senatvės ar pašalpos įplaukas, stengiasi kiek dar užsidirbti savo ir savo šeimų pragyvenimui. Ir juos lengva apgauti. Štai keli pavyzdžiai.

Mrs. Irma Worner, 53 metų amžiaus, negalėdama dirbti dėl silpnos sveikatos, našlė, gyvenanti iš savo nedideliu sutaupu, rado žurnale skelbimą, kad nusipirkus mezgimo mašiną galima lengvai per mėnesį užsidirbti $1,500. Ji parašė laišką tai garsinimu įstaigai, prašydama daugiau paaiškinimu. Netrukus pribuvo garsintojų agentas smulkmeniškam išaiškinimui. Jo įkalbama, moteris nusipirko mezgimo mašiną už $459.

Bet gavus tą mašiną patyrė, kad ją sunku valdyti ir negalima ką naudingo numegzti. Kreipėsi į policiją. Patyrė, kad ta mašina yra gaminta Vokietijoje ir pardavinėjama tik po $35.

Kitas atsitikimas buvo Pasadena, California. Ten auksinių papuošalų kompanija garsino, kad moterys, liuosu laiku dirbdamos, tai yra, pardavinėdamos auksinius papuošalus, gali gerai užsidirbti. Agentai reikalavo iš moterų, kurios stojo į tą darbą, kad jos į savo namus sušauktų kitas moteris parodymui tų papuošalų. Sueigose buvo pardavinėjami tie papuošalai ir agentai pasiimdavo po 60 procentų. Vėliau paaiškėjo, kad ta kompanija išvilioio iš žmonių apie $80.000.

R. F. Smith, gyvenas El Paso, Texas, pensionierius, buvęs armijoje karininkas, ieškojo būdų, kaip daugiau užsidirbti sau ir šeimai. Ir jis rado garsinimą žurnale, kad lengvai galima uždirbti $31,000 per metus pardavinėjant papirosus su mašinomis (vending machines). Mašinas garsino E. A. Zaun iš Minneapolis. Jis paršė laišką mašinų garsintojams. Už savaitės atvyko jų agentas pas Mr. Smith. Ikalbamas, Smith nupirko šešias mašinas po $200, cigarečių pardavimui, tai yra, sumokėdamas $1,200. Pelno negalėjo padaryti, mašinas sugrūdo į sklepą, kur jos rūdyja.

Arba viename paskilbusiame žurnale buvo garsinimas, kad, kas prisiųs $2, tai gaus knygute su patarimu, kaip patapti turtingu. Per trumpą laiką garsintojai paštu gavo 13,000 užsakymu prisiųsti knygutę. Norintieji praturtėti, gavę knygute, rado labai trumpa patarima: "Turi sunkiai dirbti, jeigu nori praturtėti".

Amerikoje garsinimai lošia labai svarbia role. Čionai žmogus negali nei žingsnio žengti nesusidurdamas su labai įžuliais garsinimais. Tie garsinimai žmogaus gyvenimą valdo nuo kūdikystės iki mirties.

Aš manau, kad kiekvienas gyventojas gauna dešimtis laiškų su visokiais garsinimais, kaip praturtėti, arba laimingam būti, o dažniausiai su garsinimais visokių vaistų, kurie neva "gydo visokias ligas".

Mr. M. Hamilton rašo, kad komercinėje spaudoje pasibaisėtinai išsivyščius ši apgavystė. Pagal jo išvadas ir JAV pašto viršininko Summerfieldo apskaičiavima, kasdien iš žmonių yra išviliojama po $225.000. Yra įrodoma, kad išviliojimai pakilo 12 ir pusę procento.

J. Balsys

Kokie klausimai bus statomi per 1960 metų gyventojų surašymą

Per 1960 m. cenzą klausimai bus panašūs, kaip ir per 1950 m. cenzą. Tik vienas klausimas, kuris interesuoja tautines grupes, bus pridėtas: Kokia yra jūsų gimtoji kalba! Kai kurie klausimai bus klausiami tik vienos šeimos iš keturių.

Šie klausimai bus surašyti dviejose atskirose formose:: Advance Census Report ir Household Questionaire.

Advance Census Report formos, kurios bus laiškanešių atneštos į kiekvieną šeimą JAV-ese per paskutinę kovo mėn. savaitę, turės klausimus gyventojams šeimos vienetuose tik kas link vardo, pavardės, adreso, amžiaus, giminės, rasės, giminystės su šeimos galva ir vedybinio stovio, ir keli klausimai bus apie jų gyvenamą vietą. Vienas iš narių turės pateikti šią informaciją apie kiekvieną narį.

Ši forma turi būti patiekta cenzo valdininkui, kuris asmeniškai atvyks į kiekvieną butą ir šeimą. Jei forma bus išpildyta atitinkamai, jo vizitas bus trumpas ir jam reikės tik ją peržiūrėti. Tačiau, jei forma nebus pilnai išpildyta, jis turės statyti klausimus, kad gautų reikiamą informaciją.

Ir tai bus viskas, ką dauguma šeimų privalės atlikti cenzui.

Kiekvienas ketvirtos šeimos vienetas gaus kitokią formą išpildyti. Ši forma bus mėlynos spalvos ir ji bus pavadinta Household Questionaire. Šioje formoje bus klausiami pridėtiniai klausimai apie šeimoje esančius individus ir apie gyvenvietę, kur jie gyvena.

Miestuose šios formos bus paliktos kartu su jau adresuotais vokais, ant kurių nereikės lipdyti pašto ženklelių. Išpildytos formos šiuose vokuose reikės išsiusti i vietinę Cenzo Distrikto Istaigą (Census District Office). Kitose vietovėse cenzo valdininkas asmeniškai statys klausimus, atvykęs į gyvenamas vietas.

Tarp kitų klausimų bus įtrauktas klausimas apie gimtąją kalbą. Šis klausimas buvo klaustas 1940 m. ir prieš tai, tačiau jis buvo išleistas 1950 m. Jis bus klausiamas tik tų asmenų, kurie gimė ne Amerikoje.

Klausimai apie gimtąją kalbą duos mums daug tikslesnę informaciją apie etnišką milijonų žmonių kilmę, kurie atvyko į Ameriką iš kitur. Rytų Europoje, pavyzdžiui, tautinės sienos keitėsi, ar visai išnyko, o kraštuose, kaip Belgijoje, Čekoslovakijoje, Jugoslavijoje ir Sovietų Sąjungoje, gyvena dvi ar daugiau skirtingų tautų, turi savo gimtąją kalbą ir kultūrą.

American Council

PASISEKIMO "PASLAPTIS" — ENTUZIAZMAS

—Prieš nepilnus trejus metus vienintelis mūsų saviveiklininkų "inventorius" buvo skolintas akordeonas, —su šypsena prisimena Lietuvos žemdirbystės instituto komjaunimo organizacijos sekretorė Elena Būdvytytė. — Ir pačių saviveiklininkų buvo nedaug—moterų ansamblis, kelios poros šokėjų. O šiandien—kaip matote...

Šiandien pasižiūrėti tikrai yra į ką. Dotnuvos saviveiklininkai per trumpą laiką spėjo išgarsėti ne tik rajone. Respublikinėje kaimo saviveiklos apžiūroje Dotnuvos kultūros namų chorui buvo pripažinta trečioji vieta. Į baigiamąjį apžiūros etapą iškopė ir dotnuviečių dūdų orkestras. Nedaug jiems nusileidžia tautinių šokių atlikėjai, merginų oktetas, styginis orkestras.

—Kaip jūs sugebėjote taip sparčiai išaugti? —pasiteiravome saviveiklininkų.

—Svarbu geri norai, entuziazmas, — sako jie.

Dotnuvos saviveiklininkų branduolį sudaro instituto darbininkai, tarnautojai, mokslininiai darbuotojai. Štai, styginio orkestro vadovas Edvardas Počvaitis. Jam jau 50 metų. Ir pareigos jo atsakingos — vienos žemdirbystės instituto laboratorijų vedėjas. Jo vadovaujamame orkestre groja žinomas mokslininkas Z. Zinkus, kuris, nors ir labai užimtas, saviveiklai taip pat atranda laiko. Merginų oktetui vadovauja instituto mokslinė bendradarbė Gražina Vaišnoraitė. Dūdų orkestre groja žemės ūkio mokslų kandidatas Juozas Pivoriūnas...

Dotnuvos saviveikliininkai—dažni svečiai aplinkinių rajonų kolūkiuose. Ir jeigu žiūrovai karštai ploja styginiam orkestrui už puikų pasirodymą, tai jie ne mažiau dėkingi orkestrantui Z. Zinkui ir kitiems mokslininkams už naudingus, dalykiškus patarimus įvairiais kolūkiečius dominančiais klausimais.

Šiuo metu saviveikliininkai turi ypač daug darbo: Jie nori kuo geriau paruošti jubiliejinės dainų šventės repertuara. O kad dotnuviečiai savo siekimus įgyvendins —netenka abejoti: jie žino pasisekimo "paslapti".

J. Radzevičius.

Nuotraukoje matomę instituto dūdų orkestrą repeticijos metu. Orkestro vadovas—J. Rašpaliauskas.

Per ketveris metus pagamino "gyvą" ausį

Medicinos srityje artistas Paul Newman, kuris dirbąs Bronx Veterans Adm. ligoninėje, suplanavo pagaminti "gyvą" ausį. Jis sakė, kad ausų piešiniai yra geras dalykas, bet reikia "ausį" skulptoriškai pagaminti iš įvairių medžiagų.

Po ketverių metų darbo Newman pagamino apie 20 kartų didesnę, negu tikroji, "gyvą" ausį. Ji taip akuratniai pagaminta, kad priima garsus, kaip ir tikroji ausis.

Turėdami tą modelį geriau gali aiškinti medicinos studentams.

Hartford, Conn.

Pereitą savaitę "Laisvėje" įsiskverbė klaida. Judami paveikslai iš Lietuvos bus rodomi balandžio 8 d., 7 val. vakare, o NE 5 VAL. Todėl visi įsitėmykite laiką. Visi suspėsite atvažiuoti ir pamatyti.

Taipgi buvo nepaminėta, kad serga Laisvės choro rėmėjas Julius Jaskonis. Džiugu girdėti, kad jis jau sveiksta. Geriausios kloties ir sveikatos jums, Juliau!

V. K.

Tarybiniai kariai Niujorke

Tie keturi tarybiniai kariai, kuriuos Amerikos laivas išgelbėjo Pacifike, atvyko į Niujorką.

Visus keturis pasiėmė globoti Tarybų Sąjungos delegacija prie Jungtinių Tautų. Dabar visi keturi jauni vyrai yra apgyvendinti Glen Cove, L. I. Po keleto dienų, sakoma, jie galės laisvai grįžti atgal į Tarybų Sąjungą, pas savuosius.

Ramiajame vandenyne, kaip žinia, visi keturi, nedideliame laivelyje, išbuvo 49 dienas, badaudami, bangų trankomi.

Policija ilgai ieškojo taksiko vairuotojo, kuris vasario 24 d. užmušė ar mirtinai sužeidė 4-ių metų mergaitę Robin Joyner. Tada tas vairuotojas pasiėmė mergaitę ir sakė vešiąs į ligoninę. Bet vėliau surasta negyva mergaitė numesta po stovinčiu automobilium už pusės mylios nuo įvykusios nelaimės.

Policija tyrinėjo negrus taksikų vairuotojus, kurių mieste yra apie 8,000. Pagaliau, Distrikto prokuroras Ed. Torres sako, kad suimtas W. Richardson, 55 metų amžiaus. Taksio vairuotojas prisipažinęs, kad jis mergaitę užmušė.

White Plains miesto viršininkai sako, kad jų jaunimas gauna iš New Yorko narkotikų.

Mirė R. R. Richards, kuris Bronkso zoologijos darže prižiūrėjo dramblius.

Gražus, kultūringas buvo popietis

Man labai patiko praėjusio sekmadienio popietis, praleistas Kultūrinio Centro salėje. Man atrodo, kad jis patiko ir visiems kitiems, kurie ten dalyvavo. Gerai Lietuvių Meno Sąjungos centrinė valdyba padarė, suruošdama Vinco Kazlausko tarpybos parodėlę. Gerai ji padarė, duodama mums vieną iš geriausių kalbų ir dainų programėlę. Daugeliui mūsų buvo didžiulė, maloni staigmena. Bent jau šių žodžių rašytojas buvo nustebintas mūsų visų gerai pažįstamo veiklaus pažangiečio ir malonaus draugo Vinco Kazlausko jau pasiektais laimėjimais tapybos mene. Čia jis mums parodė net 35 savo kūrinius. Ir buvo ko pasižiūrėti!

Kadangi mažai aš tenusimanau apie tapybos meną, tai nė nebandysiu jo kūrybą uždėti ant svarstyklių. Daugelis jo piešinių man patiko. Panašiai išsireiškė ir kiti. Reikia atsiminti, kad mūsų Vincas paėmė į rankas teptuką ir pradėjo piešti tiktai prieš porą ar trejetą metų. Tikrai stebėtis reikia, kad į taip trumpą laiką jis galėjo tiek daug sukurti. Tiesa, jo visa tapyba, kol kas, susideda iš gamtovaizdžių, bet reikia tikėtis, kad jis ateityje mums duos ką nors ir kitomis temomis. Lauksime.

Bet susirinkę mes ne tik d. Kazlausko kūrybą pamatėme. Mes buvome dar ir palinksminti ir pasotinti. Ir viskas buvo tik už vieną dolerį!

Programą atidarė ir vedė mūsų Aido mokytoja Mildred Stensler. Mums net dviemis atvejais padainavo Amilija Jeskevičiūtė. Ji mums davė šešias dainas—tris lietuviškas ir tris angliškas. Lietuviškos dainos buvo: "Ko vėjai pūčia", šimkaus "lopšinė" ir iš Rimsky Korsakov operos Sadko "Indijos daina". O angliškos: "My Days Have Been So Wondrous Free", "Simple Gifts" ir "My Heva" iš "Chocolate Soldier". Man gaila buvo tik vieno dalyko, būtent: kad nepakankamai skaitlinga buvo publika mūsų Amilijos balsą ir puikų dainavimą išgirsti. Mes norėtume ir mylėtume šią šaunią dainininkę dažniau mūsų ne tik koncertuose, bet ir šiaip panašiuose kultūriniuose parengimuose išgirsti.

Mums buvo ir kita maloni staigmena. Parengime dalyvavo ir kalbėjo rašytojas Phillip Bonosky (Baranauskas). Kaip žinia, šis gabus, talentingas lietuviškos šeimos sūnus praėjusią vasarą dalyvavo Tarybų Sąjungos Rašytojų suvažiavime Maskvoje ir paskui porą savaičių pavažinėjo po Tarybų Lietuvą. Ir štai jis dabar labai trumpoje formoje perdavė mums ten savo įgytus įspūdžius. Dabar mes žinosime, kad mūsų Phil yra ne tik stambus rašytojas, bet ir puikus kalbėtojas. Į savo pasakojimą jis įpynė labai gražaus jumoro, gerai pritaikyto aiškinamoms temoms. Tai irgi gaila tik to, kad didesnė publika negalėjo jo šio puikaus pranešimo išgirsti.

Dailininkas Rudolfas Baranikas patiekė keletą minčiu apie d. Kazlausko tapybą ir abelnai apie tapybos meną. Pasirodo, kad Rudolfas labai daug prisidėjo prie Vinco paskatinimo imtis tapybos. Jis jį padrąsino, jis jam davė vieną kitą patarimą. Jis taipgi buvo sumanytojas šis Vinco kūrybos parodėlės suruošimo.

Na, o po visų dainų ir kalbų visi dar buvome pavaišinti skaniais užkandėliais ir smarkia kavute. Kiek mačiau ir supratau, tai daugiausia darbavosi Suzanna Kazokaitė, Mildred Stensler, O. Kazlauskienė ir Mary Wilsonienė.

Publikas galėjo būti gerokai daugiau, nes salė buvo tik apypilnė. Kitą kartą į panašius parengimus reikia skaitlingiau susirinkti.

Rep.

Iškrausto G. Karpų ir jo bites

Pravedant naujus vieškelius dažnai valdžia nesiskaito su atskirais piliečiais. Štai veda platų vieškelį Wantagh-Oyster Bay, Long Islande. Ir prireikė vesti per Jurgio Karpaus farmą. Vyriausybė už nuosavybę pasiūlė $36,000, o Karpaus pasamdyti apkainuotojai įvertino jo farmą $82.000.

Nesusitaiko. Bet kelią vesti reikia. Valdžia prisiuntė "maršalą" Kempton iškraustyti Karpų. Karpus nurodė, kad ypatingai žiemą nėra leistina bites perkelti į kitą vietą. O jis turi 60 jų šeimų.

Na, po ilgų diskusijų susitarta, kad vyrai dirbs po Karpaus vadovybe, perkraustys bites, žasis, antis ir kitus farmų "piliečius".

MOTERŲ ATIDAI

Moterų klubo svarbus susirinkimas įvyks kovo 23-čios vakarą, Kultūriniame centre, Liberty Ave. ir 102 St., Ozone Park. Prašome visas dalyvauti.

Valdyba

Daugiau sveikinimų "Vilniai"

Gal jau ne taip lengvai, bet gana gražiai einame prie išpildymo pasižadėjimo nuo brooklyniečių Chicagos dienraštį "Vilnį" 40 metų sukakties proga pasveikinti su keturiais šimtais dolerių. Dar turime keletą dienų pasidarbuoti. Dar prašome tuos, kurie nesate įteikę savo pasveikinimo, tatai be delsimo padaryti.

Šiuo tarpu sekami pažangiečiai sveikina "Vilnį":

N. ir P. Bukniai	$10.00
LLD 1 kp.	10.00
K. Depsas	5.00
Tadas Kaškiaučius	5.00
H. Jeskevičiūtė	5.00
Ona Kvederiūtė	5.00
Joe Weiss	5.00
M. Shukaitis	5.00
F. ir D. Mažiliai	3.00
V. ir O. Čepuliai	3.00
Griška	2.00
Julia Šimkienė	2.00
O. ir V. Kazlauskai	2.00
W. Mikulėnas	2.00
Ch. Nečiunskas	2.00
V. Lisajienė	1.00
Ona Welmus	1.00
M. Stakovas	1.00

Visiems ačiū. Jau turime $339.

A. B.

Ant 58 th St., ties Plaza viešbučiu, Manhattane, bus pastatytas naujas namas, 28 aukštų. Jo pastatymas atsieis $3,000,000.

Henry Winstonas dar paliktas ligoninėje

Federalinis teisėjas S. S. Waterman (iš Court of appeals) praėjusį ketvirtadienį patvarkė, kad Henry Winston, komunistų vadovas, dar gali pasilikti Montefiore ligoninėje, Niujorke, iki balandžio 4 d. Tą dieną Court of Appeals svarstys jo palikimo ar išvežimo atgal į kalėjimą reikalą.

Kaip žinia, Henry Winston labai serga, beveik nemato ir jo kojos suparalyžiuotos. Valdžia nori jį sergantį grąžinti atgal į federalini kalėjimą, į Springfield kalėjimą, Missouri valstijoje.

Kilo daug protestų. Žmonės reikalauja, kad Winstonas turėtų būti paleistas iš kalėjimo visam, kad jis galėtų gydytis. Juk Winstonas nuteistas kalėjiman pagal Smitho akto tuos skyrius, kurie, kaip sakė Aukščiausias Teismas, yra nekonstituciniai!

Nežiūrint žmonių protestų prieš šį žiaurumą, teisėjas Edmund Palmieri anksčiau buvo nutaręs, kad Winstonas turįs būti grąžintas kalėjiman. Bet dabar teisėjas Watermanas patvarkė priešingai.

Žmonės turėtų nepaliaujamai reikalauti, kad Winstonas turėtų būti išleistas iš kalėjiminio režimo, kad jis galėtų gydytis laisvai, tai gal pasigydytų.

Paieškojimas

Ieškau giminaičių, kurie prieš karą gyveno Waterbury, Conn. Šumauskas Antanas, Šumauskienė Žilinskaitė Magdalena. Abu jie mirę, likę jų vaikai Antanas Šumauskas, Ona Šumauskaitė ir Vilius Šumauskas (o gal Šumanskas). Ieško jų dėdė Žilinskas Kazys, s. s. Adomo, Prienai, Revuonos g-vė, Nr. 6 Lithuania, USSR.

PRANEŠIMAI

BROCKTON, MASS.

Filmai iš Lietuvos. Kalbanti, su muzika, dainomis ir šokiais, spalvoti. Bus rodomi.

Kovo 25 d., Bridgewater, Mass., Amer. Liet. Piliečių klubo salėje, 7 val. vak.

Kovo 26 d., Montello, Mass., 7 val. vak., Liet. Taut. Name, 8 Vine Street.

Kovo 27 d., 318 Broadway, So. Bostone, 7 val. vak.

LLD 6 kp. susirinkimas įvyks balandžio 4 d., L. T. Namo kambariuose, 7:30 val. vak. Prašome narius dalyvauti, yra svarbių reikalų apsvarstyti. Geo. Shimaitis.

BOSTONUI IR APYLINKEI

ALDLD VII Apskrities komiteto posėdis įvyks sekmadienį, kovo (March) 27 d., prasidės 1 val. popiet, 316 Broadway. Kviečiame Apskrities komitetą ir kuopų atstovus dalyvauti susirinkime, nes turime daug svarbių reikalų aptarimui, būtent, prisirengimas spaudos piknikui ir Apskrities piknikui Lawrencui. Yra ir kitų svarbių reikalų aptarimui. Turėsime pasitarti ir apie mūsų ALDLD suvažiavimą.

J. Jaskevičius, Apskr. sekr.
(21-24)

NAUJA SU 210 LOVŲ LIGONINĖ

Reikalauja

REGISTRUOTŲ SLAUGIŲ

Prie visų darbų ir pakaitų.
Gera pradinė alga. Galite pasirinkti pareigas vakarais ar naktimis.
Rašykite:

GOOD SAMARITAN HOSPITAL
Lebanon, Pa.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.